

BE AUKSO

PADENGIMO DOLERIS VISTIEK LIKO TVIRTAS

Iš visų prezidento Nixono rugpjūčio 15 d. paskelbtų ūkinių priemonių tik viena susilaukė visuotinio pritarimo: dolerio atpalaidavimas nuo aukso. Dėl kitų -- nuomonės griežtai skiriasi. Vieniems jos neteisėtos, nes padeda daugiau pramonei negu vartotojams, kitiems pačios sau prieštaraujančios, nes iš vienos pusės siekia darbų padidėjimo pramonėje, bet iš kitos pusės nori sumažinti 5% fede-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ralinių tarnautojų skaičių bei sumas socialiniams reikalams, treptiems algų ir kainų 'sumaldymas' yra tik kosmetinė, bet ne gydomoji priemonė. Čia pat verta pastebėti, kad visiškai šalia demoagogijos turi ir bent truputį tiesos. Kiek -- matysime tik vėliau. Už tat šandien sustokime tik prie visų užgirtos priemo-

nės -- aukso pašalinimo iš pinigų vertės sąvokos.

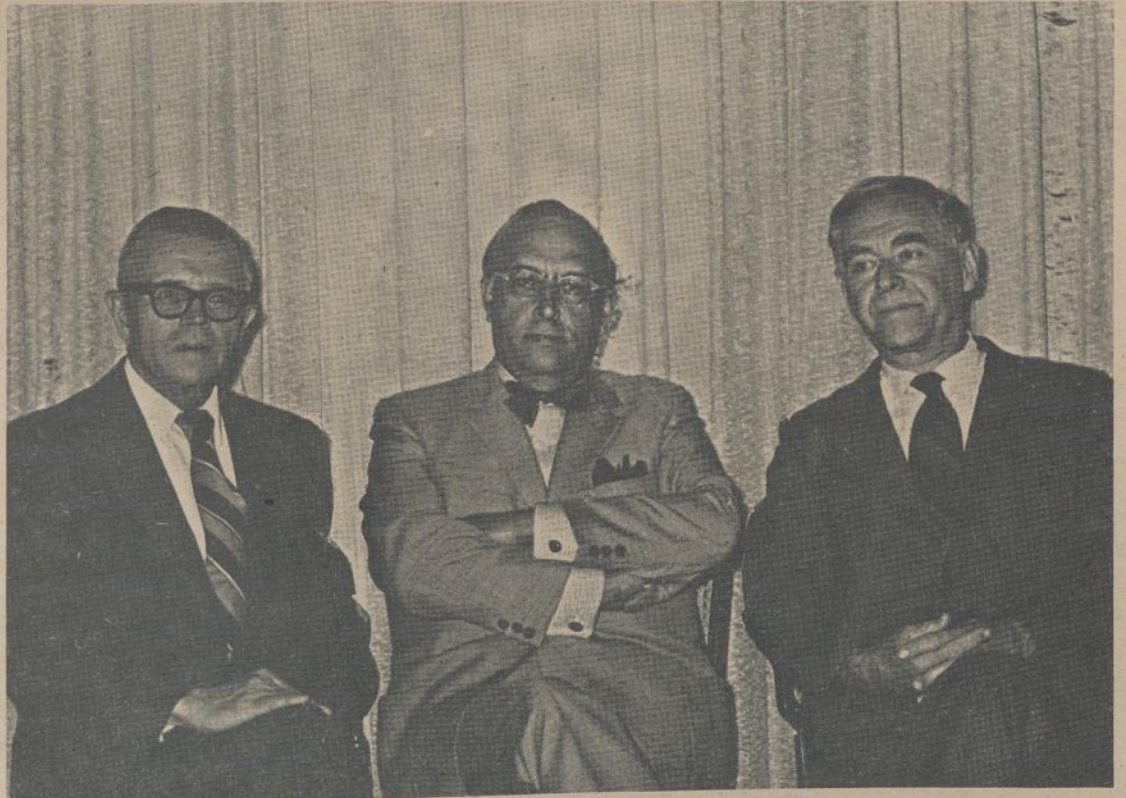
Iki šiol bet kurios valiutos vertė buvo siejama su ją išleidusio banko aukso atsargomis. Jei bankas gali jam pateiktus banknotus pakeisti, ji buvo laikoma tvirta, nors niekas neišsivaizdavo tokio atsitikimo, kad visi banknotai būtų staugai patiekti. Tokiopareikalavimo nė vienas emisijos bankas negalėtų išpildyti, kas veda prie minties, kad visas padengimas aukso yra daugiau ar mažiau fikcija, kurios reikia laikytis tik tiek, kiek tai sutampa su kitais krašto interesais.

Faktinai doleris atpalaiduojamas nuo aukso jau ne pirmą kartą. Jį jau buvo atpalaidavęs prezidentas Rooseveltas 1933 metų kovo 6 d. Kitais metais jis nustatė kitą dolerio santykį su aukso, būtent JAV pasižadėjo už 35 dolerius parduoti vieną unciją aukso, jei kas to reikalautų. Tai buvo pdraryta ne dėl to, kad JAV trūktų aukso. JAV aukso atsargos 1933 metais buvo didesnės negu bet kada.

Santykis su aukso buvo pakeistas tik dėl to, kad sumažinus JAV eksporto prekių kainas. Tas patsėkė tik iš dalies, nes ir kiti kraštai 'numušė' savo valiutas. Lietuvos LITAS tada buvo išimtis iš bendros taisyklės. Nūdienių ekonomistų akimis žiūrint tai buvo didžiausia klaida, kurią sumažino tik faktas, kad litas, nepaisant jo padengimo aukso, nebuvo plačiai kotiruojama valiuta užsieniuose ir dauguma sandėrių buvo daromi kitomis valiutomis, o pagaliau pašlijusi tarptautinė būklė visus santykius pavertė daugiau ar mažiau iliuzijom...

Nūdien prezidentas Nixonas, atpalaiduodamas dolerį nuo aukso padengimo praktiškai siekė, kaip ir Rooseveltas dolerio nuvertimu, eksporto padidėjimo ir importo sumažėjimo. Su vokiečių ir ypač japonų gaminiais amerikiečiams pasidarė per sunku konkuruoti savo pačių kra-

(Nukelta į 2 psl.)

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos dabartinė valdyba: dr. B. Radzivas, pirmininkas dr. V. Paprockas ir dr. V. Avižonis. Šim. rugsėjo 4-5 d.d. New Yorke, The Pierre viešbutyje, įvyksta sąjungos aštuntasis suvažiavimas.

BERLYNAS -- MASKVINIS TROJOS ARKLYS

STEPAS VYKINTAS

Dirvos korespondentas
Europoje

Berlynas ne tik iš dalies paverttas, bet ir suvaržytas, prisilėgtas miestas. Jis negali naudotis visiška laisve. Didžiausia kliūtis šiai laisvei yra Maskvos uždėta letena. Tačiau ir Vakarų sąjungininkai Berlynui nėra suteikę tikros laisvės. Tai yra pusiau okupuotas miestas, su svetimų valstybių kariuomene, su komendantų priežiūra ir kontrole.

Vakariečiai yra linkę suteikti Berlynui daugiau laisvių, tačiau ši jų norą tormozuoja Maskva. Tai parodė 17 mėnesių užtrukę pasitarimai dėl V. Berlyno, kuriuos vedė 4 didžiųjų valstybių pasiuntiniai Vokietijoje. Šitie pasitarimai kartais būdavo komiški, kartais tragiški, nes jie išreiškė tragi-komediją, kurią vaidino komunistų patikėtinis, buvęs Gudijos politrukas, dabartinis R. Vokietijos politinis prižiūrovas P. Abrasimovas. Žinoma, jis tai darė ne savo nuožiūra: jam buvo Maskvos pavesta vaidinti trukdytojo ir didžiausių reikalavimų kėlėjo vaidmenį. Jis tą vaidmenį ir vaidino iki galo. Juokingai atrodė, kada po 33 posėdžių, su rusiška "vodka", amerikietišku vis-

jos dalis, o miestas su atskiru politiniu statusu. Anksčiau Bonna galėjo šaukti parlamento posėdžius V. Berlyne, galėjo čia rinkti valstybės prezidentą, galėjo čia laisvai posėdžiauti partijų frakcijos, dabar gi nebe galės, nes susitarimas tai nebeleidžia. Tegalės V. Berlyne įvykti tik tokie frakcijų ir parlamento komisijų posėdžiai, kurie liečia Berlyno klausimus. Taigi, V. Vokietijos vadinamas "prezen-cas" Berlyne yra susiaurinamas iki minimumo.

Tikrasis Trojos arklys, kur įvedė P. Abrasimovas į V. Berlyną, yra Sovietų Rusijos generalinio konsulato išsikvojimas V. Berlyne. Charakteringa, kad šis konsulatas nepriklausys Sovietų pasiuntinybei Bonnoje, bet kuriam nors, greičiausiai anglų, komendantui. Tuo pabrėžiamas iš Sovietų pusės V. Berlyno okupacinis statusas. Vokiečių spaudoje buvo rašyta, kad šis generalinis konsulatas bus gausingiausias tarnautojų skaičiumi. Tai bus, tiksliau sakant, ne konsulatas, bet agitbiuras. Turint galvoje, kad V. Berlynas ir šiaip yra smarkiai apkrėstas "radikaliųjų" kairės (atseit komunistų) bacilais, generalinio konsulato steigimas dar labiau sustiprins V. Berlyno bolševikiją. Tai sukels nemažą rūpesčio ne tik V. Berlyno tvarkytojams socialdemokratams, bet ir visai vokiečių tautai. Šis Trojos arklys yra pats didžiausias trijų sąjungininkų pralaimėjimas prieš S. Rusiją.

Laisvoji vokiečių spauda nevienodai vertina šį susitarimą. Dabartinei vyriausybei palankioji spauda rašo, kaip apie tam tikrą laimėjimą. Nurodoma, kad buvo daugiau laimėta, negu tikėtasi. Tačiau opozicinė (Nukelta į 2 psl.)

SPAUDOS IR RADIO DIENA TABOR FARMOJE

Jau ketvirtą kartą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba ruošia LB, spaudos ir radijo dienas Tabor Farmoje. Pirmutines suruošė tuometinis PLB pirmininkas, šios vasarvietės savininkas a.a. Juozas Bačiūnas. Labai malonu, kad naujieji Tabor Farmos savininkai, inž. Valdas ir Alma Adamkai šią tradiciją padeda PLB valdybai palaikyti. Vasarvietės maloni atmosfera ir šeiminių vašingumas daug prisideda prie šių dienų sėkmingo pravedimo.

Ketvirtasis susitikimas įvyks rugsėjo 18-19 dienomis. Susidomėjimas ir šįmet didelis ir tikimasi daugelio visuomenės, radijo ir spaudos darbuotojų atsilankymo. Pakviesti ir žada dalyvauti Lietuvos Diplomatijos atstovai, VLIko, ALTo ir bendruomenės pirmininkai bei jų valdybų atstovai. Kviečiami apylinkių, apygardų bei LB Tarybos nariai.

Suvažiavimas visiems atviras ir mielai laukiamas kiekvienas lietuvis-lietuvaite, kuriam tik rūpi išeivijos lietuvių išsilaikymas ir veiklos sustiprinimas.

Šių metų pagrindinė pokalbio tema plati: Išeivijos Lietuvių Kultūrinis, Visuomeninis ir Politinis Pasireiškimas. Savaimė suprantama, kad nuodugnai visų klausimų apsvaistyti nebus įmanoma. Gilų pranešimų retas tenori klausytis. Tad formalių pranešimų visai nebus, išskyrus trumpus pasisakymus VLIko, ALTo ir Bendruomenės pirmininkų, ar jų igaliotų.

Susitikimo pokalbiuose na norim įtraukti visus dalyvius. Sistematingam šių diskusijų pravedimui ir kad nekaltbėtme apie viską iš karto, keliamus klausimus reikės iš anksto sugrupuoti ir jiems paskirstyti laiką taip, kad visiems norintiems kalbėti jo užtektų. Pirmoje eilėje bus kviečiami kalbėti tie, kurie iš anksto pateiks raštu trumpai suformuluotą konkretų pasiūlymą. Siūlymai turėtų liesti Šiaurės Amerikos

lietuvių kultūrinės, politinės ar visuomeninės veiklos pagerinimą - sustiprinimą. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į lietuviškosios veiklos suderinimą JAV-se. Laukiama taip pat ir konkrečių pasiūlymų kaip geriau, efektingiau ir nuodugniau informuoti amerikiečių spaudą -- svarbiausia į ją pakliūti su mūsų padėti nušviečiančiom žiniom.

Šalia bendro simpoziumo numatyti ir atskiri seminarai radijo ir spaudos darbuotojams. Jie, taupant laiką, vyks lygia-grečiai. Juose norima sudaryti progos specialistams išsikalbėti jiems rūpimais klausimais.

Radijo darbuotojų seminarą praversti prašomas Tėvynės Garsų Radijo vedėjas Juozas Stempuzis ir Margučio Vedėjas Petras Petrutis.

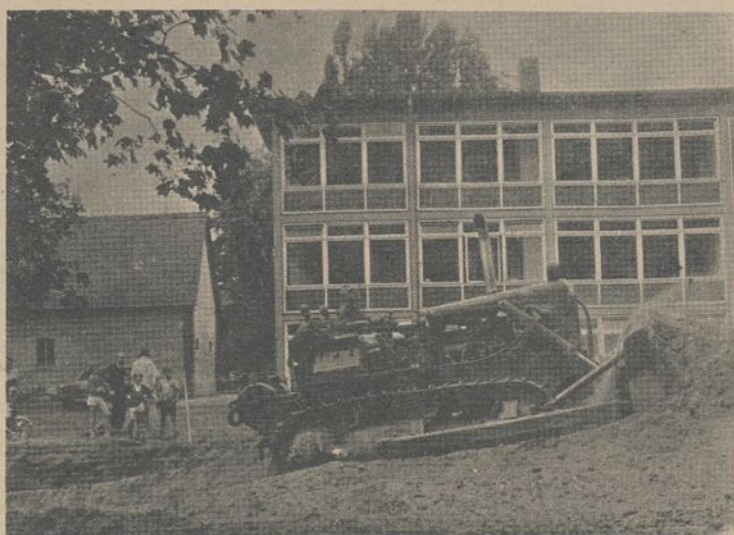
Spaudos darbuotojų seminarą -- Laiškai Lietuvams redaktorius kun. J. Vaišnys, S.J. ir Dirvos redakcijos atstovas Antanas Juodvalkis.

Šeštadienio vėlus vakaras bus paskirtas kultūrinei programai. Ją praversti maloniai sutiko Lietuvių Radijo Forumo vedėjas Vytautas Kasniūnas. Norintieji šioje programoje dalyvauti (2-3 minutės kiekvienam) prašomi betarpiu kreiptis į V. Kasniūną: 3754 West 70th Place, Chicago, Ill. 60629.

Dienų proga numatoma speciali spaudos ir radijo konferencija, kurioje tikimasi dalyvaus Lietuvos Diplomatijos, VLIko, ALTo ir Bendruomenės vadovaujantieji asmenys.

Apie savo dalyvavimą prašome kuo skubiausiai pranešti. Duomenys reikalingi nakvynių ir maitinimo išlaidoms tvarkyti. Džiugu pastebėti, kad ir šįmet p. p. Adamkai mus sutiko globoti tik už savikainą vasarvietei.

Dalyvavimo ir programos reikalais rašykite PLB vykd. vicepirm. dr. A. Butkui, 2370 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio 44118, Tel. 216-932-9944.

Naujam Vasario 16 gimnazijos bendrabučiui kasami pamatai. Statyba prasidėjo rugpjūčio 12 d. Pagal paskutinius planus, statomas 3 aukštų bendrabutis, kuriame tilps mažiausiai 100 mokinių. Vokiečių federalinė ir Baden-Wuerttembergo lando vyriausybė pažadėjo statybą remti DM 400,000.-- suma. K.J. Dėdino nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

LIETUVIŲ SOCIALINĖ GLOBA

Prisiminimų vaizde, mano akyse stovi paskutinioji Australijos Lietuvių šventė Melbourne. Apie tai jau buvo nemažai rašyta, tačiau aš negaliu pamiršti tų darbščųjų šventės moterų, apie kurias taip retai teuzsimenama, kurios ne savo propagandinių, daug reklamuojančių, darbų išsiskiria iš mūsų ir yra taip mums reikalingos ir tokios didelės pagarbos vertos. Jų didelis šalpos ir socialinės paramos darbas neturi sau lygaus.

Šimtai, o gal ir keli tūkstančiai vietinių ir svečių iš visos Australijos, būdami per praėjusią šventę Melbourne, matė ir džiaugėsi gerąja ir duosniąja Melbourne Lietuvių Soc. Globos Moterų D-jos ranka. Jaunimo pietuose, dalyvaujant apie 600 Australijos lietuviškojo atžalyno, nustebau pamatęs Lietuvių Namuose taip puikiai parengtus ir turtingus stalus. Tai buvo vienas iš pirmųjų didesnių melbourniškų moterų parengimų, vėliau per visas penkias dienas vienoje ar kitoje vietoje, vieną ar kelią lietuvių grupę prižiūrint ir vaišinant.

Ir dar didesnis nustebimas mane pagavo, kai pamačiau, jog visoms šioms moterims vadovavo niekada nesenstanti ir nepavargstanti E. Nagulevičienė. Nors ir įžengusi jau į 70-ę, ji buvo visos šventės metu ir, daugel metų prieš tai, Melbourne moterų pirmininkė, vadovavusi šiai, taip pagarbos vertai, organizacijai. Šiandien ji dėl didelės darbo naštos, vadovavimą perleido jaunesniam E. Šeikienei, pati pasilikdama vicepirmininkės pareigose. Be šių vadovaujančių draugijos ponių, valdyboje nuoširdžiai ir energingai dirba: J. Žalkauskienė-sekretorė, V. Morkūnienė-išdininkė, O. Plečkauskienė-parengimų vadovė, E. Korsakaitė ir P. Šemienė -- ligonių lankytojos.

Kaip draugijos pirmininkė E. Šeikiene išsirašė, visos draugijos pagrindinis tikslas yra -- šalpa. Šiuo metu Melbourne Soc. Globos moterys savo globoje turi dvyliką nuolatinių globojamų ir šelpiamų psichinių ligonių, kurie neturi Melbourne ir apylinkėse jokių giminių. Draugija prižiūri ir rūpinasi eile senelių, kai kuriems išrūpinusi ir pensijas, daugia vaikų šeimų, kurioms padeda maistu. Nežiūrint gyvenimo aplinkybių ir nenorėdamos būti teisėjomis, kaip išsireiškė pirmininkė, draugija globoja ir eilę alkoholikų. Kiekvienais metais moterys išsiunčia nemažai siuntinių Punksio lietuviams, padeda kompensacijų bylose ir dažnai, net savo lėšomis, palaidoja mirusius neturtingus tautiečius.

Be pagrindinio šalpos darbo, rūpestingosios Melbourne moterys nemažiau pasirėikia ir visame lietuviškame gyvenime. Jas rasime visur, jas matysime kon visuose didesniuose bendruomenės parengimuose, ne pasipuošusias puikiomis balinėmis sukelėmis besilinksminančias, bet tik besilinksminančius kitus tautiečius bevašinančias. Jos nemoka niekuomet pasakyti to žodžio "ne", taip dažnai panaudojamos mūsų gyvenimo darbų žodyne. Jos yra kaip motinos mūsų jaunimo didžiuosiuose darbuose. Jos savo dosnia ranka numato gražiai prisidėti prie jaunimo atstovų išvykos į II-jį P.J. Kongresą, jos kasmet surengia vaikams Kalėdų Eglutę, apdovanojamos pačius mažiausius dovanėlėmis, jos kasmet surengia puikias vaišes vietiniams Melbourne lietuviams abiturientams, apdovanojamos juos prisiminimo dovanomis, jos nepamiršta ir sportininkų, paaugodamos jiems taurių, vaišindamos juos švenčių pietumis ir kita. Sunku būtų tą viską išvardinti, nes be jaunimo statant ir remontuojant Lietuvių Namus, žiūrėk, darbščiosios moterys, jau neskaitant savo 1000-čio dolerių duoldės, savo lėšomis kasdien vašindavo pietumis talkoje dirbančius tautiečius. Jos, kartu su Katalikių Moterų ir Liuteronių Moterų draugijomis, atremontuotose namuose, įrengė puikią moterų seklę, išpuošdamos ją lietuviškais dirbiniais ir raštais. Šiuo metu jos Lietuvių Namuose, atidarius skaityklą, sekmadieniais ruošia lietuviškų valgių pietus, kur jami ir vyresni tautiečiai, besiklausydami lietuviškos muzikos ir skaityklėje beskaitydami viso pasaulio lietuviškąją spaudą, gali ir pasismaguoti puikiais lietuviškais skanumynais.

Džiugu -- yra matyti tokias puikias ir širdyje taip nuosirdžias melbourniškes moteris jų tokiame dideliame šalpos ir kultūriniam darbe. Melbourne lietuvių kolonija tikrai gali savomis moterimis didžiulius ir su pagarba joms dėkoti už tas neišskaičiuojamas jų darbo valandas, suteikusias labai daug kam paguodos, pasigėrėjimo ir džiaugsmo.

• Kalbant apie Melbourne moteris, prieš kelias savaites savo gyvyvimo dvidešimtmetį atšventė Melbourne Lietuvių Katalikių Moterų D-ja. Šiai moterų katalikių draugijai jau keli metai vadovauja E. Šemetienė, valdyboje esant H. Statukvienei -- vicepirmininkei, V. Vaitiekūnienei -- sekretorei, G. Jokubaitienei -- ligonių lankytojai, A. Žemaitienei -- parengimų vadovei ir R. Kaunienei -- kasininkei. Pagrindinis draugijos tikslas yra suburti katalikių moterų, kad, kartu, su skleidimu katalikybės dvasios, būtų išlaikomas tautinis, kultūrinis ir visuomeninis supratimas, prisidėjime prie lietuvių išlaikymo. Per savo veiklos dvidešimtmetį draugija yra nuskyrusi didelę darbo vagą ir jų pagrindinė veiklos būstinė yra Melbourne Parapijos namai.

Jeigu Melbourne moterų socialinės draugijos viena iš ilgamečių vadovių buvo ir yra E. Nagulevičienė, tai tikrai gražu matyti, kad ir jos dukra E. Šemetienė, neatsilikdama vadovauja kitai moterų reikšmingai organizacijai.

• Pulgio Andriušio antkapio projekto jūry komisija: A. Lapšys, J. Riauba, V. Kapočius, V. Baltutis ir L. Pakalnis, balsų dauguma, P. Andriušio antkapio konkursą pripažino pirmąją premiją projektui, kurio autorius yra architektas Edmundas Arbas iš JAV. Šiuo metu daromi su paskiromis firmomis pasitarimai dėl šio projekto pastatymo.

• Adelaidėje žinoma veikli kultūrininkė E. Varnienė, lankanti mokytojus ruošiančią kolegiją, išlaikė savo kurso malarų kalbos egzaminus geriausiai iš Pietų Australijoje esančių visų mokytojų seminarijų mokinių, už ką gavo specialų pažymėjimą.

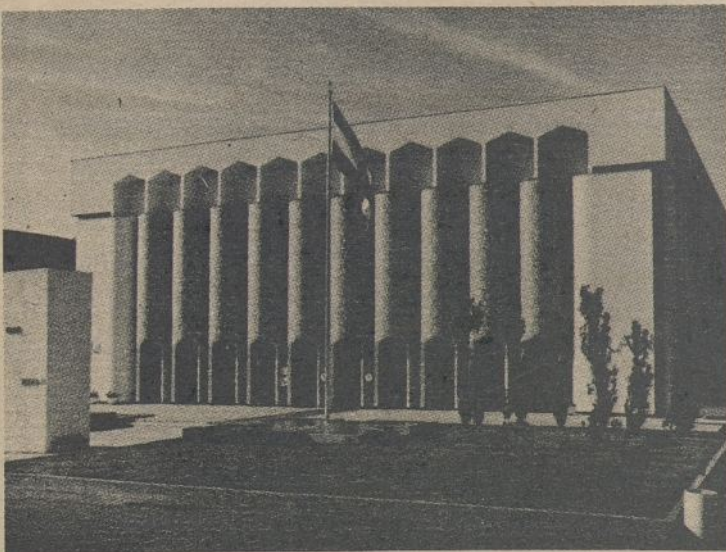
• Kas gi Geelonge, Melbourne ir gal būtų visame mūsų lietuviškame, ypatingai sportiniame gyvenime, nepažįsta geelongiškų brolių Volodų. Jeigu ne savo ūgiu, tai darbais lietuviškame gyvenime jie yra labai gerai žinomi, vadovaujant ir dirbant daugelį metų visuomeniniame ir sportiniame gyvenime Geelonge. Liepos mėnesį gražus būrys draugų susirinko į Anelės ir Liudo Volodų gražų ūkį atšvęsti pirmojo 10-čio jų puikaus įsikūrimo šiame kaulių ūkyje. Tai tur būtų vienintelis didžiulis lietuvių kaulių ūkis Australijoje, apie kurį labai gerai žino netikartimi, bet ir tolimesnieji lietuviai kaimynai, nes ne vieną savą tautietį Liudas aprūpina kauliena, kai pulkis kepti paršukai labai dažnai yra ponų Volodų padovanojami įvairių balių lokerijoms, paruošimams ir kt. Augindami dvi dukras ir du sūnus, įsitraukusius į lietuviškąjį sportinį gyvenimą, p. Volodkai, nors ir daug darbo ūkyje turėdami, visuomet randa laiko ir mūsų lietuviškajam gyvenimui ir yra aktyvūs jo nariai.

• Atžymėti 25 metų nuo lietuviškos skautijos įsisteigimo tremtyje, buvusioje skautų stovykloje Schweitzingene, Vokietijoje, Australijos skautus atstovavo ir Australijos rajono vadeiva ps. Romas Cibas. Jis su savo tėvais, Sydnėjūje, turėdamas pačiame miesto centre puikią suvenyrų krautuvę, yra kelionių biuro atstovas, siuntinių į Lietuvą siuntėjas ir labai gabus jaunas prekybininkas, aktyviai dalyvaujamas skautų veikloje ir būdamas vienas iš Australijos skautų vadovų.

Istorija Montrealio parodoje

ANT. BERNOTAS

togas ir įparodą atvyksta su visomis šeimomis. Maždaug 85% surenkamų sumų yra amerikiniai doleriai.

Puošnis Irano paviljonas pasaulinėje Montrealio parodoje.

Be aukso...

(Atkelta iš 1 psl.)

to viduje. Tai dėl to, kad vokiečių ir japonų darbininkas gauna mažiau už amerikietį, arba populiariai tariant, tų krašto valiutos, palyginus su

doleriu, yra žemesnės.

Vokiečiai, tiesa, jau prieš kurį laiką griebėsi priemonių santykių tarp dolerio ir jų markės gražinti ir daugiau realų stovį. Tą jie padarė atpalaiduodami savo markę nuo aukso standarto, nors aukso šiuo metu jie turi daugiau negu kuri kita valstybė. Dolerio kursas nuo tos jų priemonės Vokietijoje krito netoli 8%, tačiau tai laikoma nepakankama. Skaičiuojama markės vertė turėtų pakilti 13 ar 14% -- tada jos santykis su doleriu atitiktų gyvenimo realybei. Dar daugiau turėtų pakilti Japonijos "jenos" kursas, tačiau kol kas japonai stengiasi išlaikyti seną kursą, supirkdami bilijonus jiems pasiūlytų dolerių.

Aplamai imant, dolerio vertė užsieniuose po Nixono naujos ūkinės politikos paskelbimo krito vos vienu ar daugiausiai dviem nuosmūgiais, kas laikoma nepakankama. Administracija tikėjosi, kad doleris kris daugiau, tačiau skaičiuojama, su dabartine galimybe, įvedė 10% vertės muitą, kuriuo siekia to paties tikslo -- importo sumažėjimo.

Galime tikėtis, kad galų gale bus prieita prie naujų kursų tarp atskirų valiutų nustatymo, pagaliau, ne aukso, formulę, nors blogiausiai atveju Nixono priemonės gali privesti ir prie tarp tautinės prekybos didesnio sumažėjimo, kas vėl būtų nemalonu JAV, nes iš 200 didžiausių JAV korporacijų, 80 bent 25% ar daugiau savo apyvartos padaro užsieniuose, kur JAV įmonės yra investavusios apie 76 bilijonus dolerių savo kapitalo.

Kas gi pasidarys su auksu? Logiškiausia būtų auksą atpalaiduoti nuo bet kokių suvaržymų taip kaip kitus metalus plieną, varį, sidabrą. Laisvoje rinkoje jo vertė nustatytų pasiūly ir poreikio balansu. Dabar Londone auksas laisvai parduavinėjamas, mokant 40 dolerių už unciją, ilgainiui jo vertė turėtų kristi.

Amerikos paviljonas vienas iš geriausiai lankomų. Kaip sakytą, Amerika šiemet vėl sugrįžo į savo seną paviljoną. Penkiuose aukštuose Smithsonian Instituto iš Washingtono rūpesčiu yra išstatyta parodėlė, kurios geriausiai gali pavaizduoti Amerikos žmonių gyvenimą. Čia iš įvairių krašto vietų atvykę įvairūs amatininkai rodo savo meną: skulptoriai iš medžio skulptuoja įvairius įrankius, statulėles ir drožinius, kalviai rodo arklių kaustymo meną (tarp kitų čekas Joe Chenchar, buvęs nepriklausomos Čekoslovakijos armijos kavalerijos kalvis), balninkai iš Texas istatė savo darbo baldus ir jiems daryti įrankius, taip pat kitokius odos išdirbinius, specialistai iš lazdyno karnų pina kėdes, indėnai demonstruoja indėnų virimo receptus ir čia pat lankytojams duoda paragauti "indėnų duonos", jugoslavė moteris demonstruoja virimo meną, skulptoriai padarė iš antracito anglies idomų figūrų, Hickory Farms istatė maisto gaminius. Daugelis tų dalykų parduodama. Visa Amerika suskirstyta rajonais ir sudaryta tokia aplinkuma, kaip geriausia atitinka. Prisodinta gėlių ir medelių, augančių toje srityje. Rodomi filmai. Kas savaitę atvyksta viski menininkai. Pav., pirmą rugpiūčio savaitę Roosevelt Sykes iš New Orleans, Louisiana, dainavo savo blues, indėnų grupė iš New Mexico šoko savo karo šokius ir dainavo savo dainas. Antrą rugpiūčio savaitę Floridos universiteto studentai iš Tampos demonstravo labai vykusiai išpildytus cirko numerius. Trečią savaitę užpildė "Bluegrass" dainininkai, atvykę iš Kentucky, Tennessee ir Ohio.

Bene puošniausias paviljonas yra Persijos (Irano). Persija šiemet švenčia 2500 metų imperijos įkūrimo sukaktį ir ta proga paviljone išstatė visa geriausio, kas gali pavaizduoti to krašto seną ir labai idomią istoriją. Dviejuose aukštuose išstatyta daugybė nepaprastai idomų architektūros ir archeologijos pavyzdžių, daugelis jų atgabenti iš mu-

ziųjų. Senovės amžių si-dabriniai, auksiniai ir žalvariniai papuošalai ir namų apyvokos įrankiai. Monetos, ginklai, alabastras. Atgabentas karalius Hamurabi įstaty-

mų kodeksas, kyliaraščiais iškaltas ant juodo akmens. Prie įėjimo sto vi didžiulė molinė urna iš 1500 metų prieš Kristų. Jos viršutiniame frize parodyti sparnuoti jauciai, o į užpakalį išsiraite du žalciai. Tie žalciai kažkaip primena dar pagoniškoje Lietuvoje buvusį žalių gerbimo kultą. Sakoma, kad žiloje senovėje lietuvių kultys yra atėjusios iš Indijos per Iraną. Ko gero, ar lietuviai nebus pasisavinę žalių gerbimo kultą iš senovės iranėčių. Tarp kitko, Pakistano paviljone yra išstatytas vakarinio Pakistano žemėlapis, kurio viena provincija vadinasi BALTIstan (ar tai neprimena BALTIją ir BALtus?). Viršutiniame Irano paviljono aukšte gyvenimas daugiausia iš šių laikų: įpramonė, mokslas, jų žmonės. Yra išstatyta dabartinės karalienės karūnavimo karūna ir keliolikos metrų ilgumo velumas, auksu ir sidabru išsiuvinėtas ant žalo brokato, šacho karūnavimo metu dėvėti antpečiai, jų krašto puikūs kilimai, šilko audiniai. Paviljone skamba ilgesinga orientališka muzika. Paviljonas taip mie lai lankomas, kad praeitą savaitę parodą aplankė Kanados generalgubernatorius Mitchel pirmoje eilėje aplankė Irano paviljoną ir čia turėjo konferenciją su Montrealio burmistru Drappeau. Tik paskui jis nuvyko į Amerikos paviljoną.

Trečias iš mieliausiai lankomų paviljonų yra Čekoslovakijos. Vėl išstatyta reto grožio stiklo ir kristalo išdirbinių, papuošalų, žaislų ir mados dalykų. Vaikų piešiniai ir dirbiniai. Ypatingas dėmesys skirtas jų žymiam auklėtoju ir rašytoju Komenskui: išstatytos jo rašytos knygos įvairiomis kalbomis, laišakai ir nuotraukos. Šalia esančiame kino teatre rodomi čekų filmai.

Egipto paviljone vėl išstatyta daugelis senovės Egipto meno ir kultūros pavyzdžių, statulos, faraonų laikų iškaskenos, milžiniškos archeologinės nuotraukos. Rodomas idomus filmas, surišęs faraonų laikų istoriją su šiuolaikine.

Pakistanas išstatė se

nų ir naujų laikų liaudies dirbinių, šilko audinių, kilimų, kruopščių dirbinių iš žvalario, odos ir medžio. Rodomi filmai iš prieškristinių laikų archeologinių kasinėjimo vietų. Įsidėmėtina, kad Pakistanas parodoje šiemet dalyvauja pirmą kartą ir, besavo restorano, sugebėjo išstatyti ir idomią parodą.

Sovietų Sąjunga prie savo fotografijų parodos jau uždėjo ir užrašus, tuo būdu dabar lankytojai galės žinoti, kas ten rodoma. Yra daug lietuviškų pavardžių. Šalia esančiame teatre jau kuris laikas koncertuoja rusų menininkai. Trys muzikantai atlieka kairiųjų melodijų pynę. Balalaikomis paskambina ir padainuoja rusišką dainą. Maskvos cirko artistai atlieka pasigerėtinų cirko numerių. Bet daugiausia pasisekimo turi ukrainiečių moterų trio, kurios, palydimos bandūrų, padainuoja keilias ukrainiečių liaudies dainas. Uzbekistanietė šokėja atlieka orientališkus šokius, o dainininkė Nina Dorda padainuoja rusišką dainą ir romaną. Pasirodymas būna tris kartus per dieną ir labai gausiai lankomas.

Etninių grupių paviljone, nežiūrint visų sovietų protestų ir reikalavimų nuimti pavergtų tautų vėliavas ir herbus, jos ten tebekabo. Matyt sovietų reikalavimai buvo atmesti. Tame paviljone, kaip sakytą, kas savaitę turi savo "dienas" vis kita tautybė. Pirmą rugpiūčio savaitę turėjo vokiečiai, kurie buvo išstatę gana idomią parodą ir turėjo savo pasirodymus. Pašoko tautinių šokių ir parodė gimnastikos numerių. Antroji savaitė teko indams. Lietuviai parodoje šiemet savo pasirodymo neturės. Teturi mažą skyrelį, kai ir kitos tautybės.

(Bus daugiau)

Berlynas...

(Atkelta iš 1 psl.)

vokiečių spauda gana skeptiškai, objektyviai ir kritiškai vertina šį laimėjimą. Ypač atvirai pasisako prieš vokiečių pabėgėlių organizacijos, kurių žmonės savo kailiu pažįsta bolševikinį rojų ir jų valdymo sistemą. Jie bijo, kad ir V. Berlynui nebūtų užmautas bolševikinis apinasris.

Laisvojo pasaulio spauda taip pat nevienodai atsiliepia apie šį susitarimą. Valdinė spauda, be abejo, siekia užgirti trijų sąjungininkų pasiuntinių darbą. Tačiau suprantama: šiandien niekas nenori dėl V. Berlyno ar dėl Vokietijos kovoti, jei patys vo kiekia dėl savo valstybinių ir tautinių interesų pakankamai nekovoja. Amerikiečiai, anglai ir prancūzai nenori būti voikiškesni už vokiečius.

Mes, lietuviai, iš savo pusės trokštume visam Berlynui vienodų teisių, visiško demokratinio laisvųjų, kaip ir visai Vokietijai demokratinės valdymo sistemos besveitimų politrukų, kariuomenių ir priežiūros.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

AMERIKOS SENIEJI

Pagerintos materialinės gyvenimo sąlygos ir daug pasiekę medicinos laimėjimai palengvąkeičia ankstesnes gyventojų masės proporcijas. Pirmą kartą bendrinėje gyventojų masėje pradeda užimti stiprias pozicijas generacija, kuri priėjo šešiasdešimt penkerius metus amžiaus, arba peržengė tą ribą.

Si generacija Jungtinėse Valstybėse užima stambią, dešimties nuosimčių visų gyventojų grupės, poziciją. Dvidešimt milijonų žmonių Amerikoje jau peržengė tą ribą, paskelbė paskutinės Cenzo apklausinėjimo naujienos. Tas pat, 1970 metų Cenzas, skelbia, kad septyniasdešimt penkerių metų ar vyresnių Amerikoje yra septyni milijonai penki šimtai tūkstančių.

Vyresniųjų generacija nėra bejėgių asmenų kategorijoje, bet vis išlieka aktyvi ir judri. Šie dešimt nuosimčių gyventojų diktuoja savo dažnai tradicinius požiūrius į gyvenimišką būitį. Tai liečia pramonę, automobilių linijas, namų statybą, netgi moterų madas. Vyresnieji sudaro gana pasiturinčią klijentūrą, kurios polinkiams stengiasi prisitaikyti gamintojai.

Tas pat pastebima ir kultūriniame gyvenime. Netgi kino produkcija, televizijos programa, neįsileidžia iš akių vyresnės, jau į pensininkų amžių peržengusios generacijos. Tai atsispindi scenos parengimuose, literatūroje ir periodikos leidiniuose. Netikėtai specifiškai vyresniems skiriami spaudiniai arba renginiai sulaukia finansinio pasiekimo, bet ir eiliniuose pasireiškimuose -- stengiamasi neįsileisti iš akių dešimties nuosimčių vyresniųjų nuomonės, skonio, įpročių, madų, pomėgių ir interesus. Cenzo daviniai nenurodo, kiek materialinių resursų valdo vyresnioji karta, bet, atrodo, kad tie resursai, proporcingai, didesni už kitų generacijų, tolygiai, proporcingai imamus resursus.

Tvirtinama, kad toliau didės vyresniųjų skaičius ir netrukus jau kalbės apie dyliklą jų procentą bendrame gyventojų skaičiuje. Kada legalus pensijos amžius, kuris ir reiškia senumo ribą, bus nukeltas į šešiasdešimt, vyresnės generacijos didumas ir reikšmė bendrame šalies gyvenime bus ypatingai išryškinta. Jie sudarys apie šesťadalį visų gyventojų. Atmetus gi iš

balsavimų iki balsavimo periodo nepriaugusių generaciją, vyresniųjų balsai tampa daug reikšmingiau faktoriu federaliniuose ir lokalinuose balsavimuose. Ryšy su tuo tenka laukti ir vyresniųjų aprūpinimo reformų. Dažnas politikas žadės jiems lengvatų, reformų, pensijų. Ši karta politikui jau reiškia balsų aruodus.

New Yorko valstijoje suspietė daugiausiai vyresniųjų, net du milijonai. Antrą vietą užima Kalifornija su vienu milijonu ir aštuoniais šimtais tūkstančių. Trečia vieta tenka Pensilvanijai -- milijonas ir trys šimtai tūkstančių. Ketvirta vieta Illinois -- vienas milijonas. Imant procentiniai Florida turi pirmą vietą su penkiolika nuosimčių gyventojų, peržengusių šešiasdešimt penkerius metus amžiaus. Sekančios valstybės išsirikiuoja savo senų gyventojų nuosimčiais: Iowa, Nebraska, Missouri, North Dakota, South Dakota, Minnesota.

Kaip matyti, įvairūs klimatai priaugina žmones, pasiekusius pensijos amžių. Bet taip pat, imant skaičiumi, matyti tendencija ieškoti šiltesnio klimato. Dekados bėgyje pietų valstijos su lauke net trisdešimt dviejų nuosimčių senųjų importo iš šiaurinių valstijų. Ir Floridoje nuo 1960 iki 1970 metų senųjų imigracija pašoko iki stebinančių septyniasdešimt aštuonių nuosimčių.

Lietuvių visuomenė, deja, neturi priemonių savo tarpe susekti idomų generacijomis pasiskirstymo reiškinį. Spaudoje matomas senųjų išmirimas, savaime provokuoja spėjimą kad į mirštančiųjų vietas priauga kiti, kaip lygiai į jaunuolių poziciją, laikui bėgant, įžengia paaugliai.

Idomi problema: išeivijai senstant, kiek pajėgi išlieka tautinė išeivijos potencija? Tos temos Cenzo apžvalgoje, aišku, nėra. (js)

Mums rašo

SUSIMASČIUS DĖL
NEKROLOGO
KAN. KAPOČIUI

Paskaičius pasauliečio dvasiškiui surašytą ir Dirvos VIII 18 d. laidojį paskelbtą nekrologą, susidarė liūdnas vaizdas dėl lietuvių bažnytinio gyvenimo ir krikščioniškos meilės praktikavimo išeivijoje.

Kan. Kapočius buvo

Šią vasarą Stuttgarte, Vokietijoje, suruošoji XVIII Liet. studijų savaitė buvo gausi paskaitomis ir dalyviais.

Liepos 19 d. savaitė buvo pradėta pamaldomis. Savaitę atidarė dr. K. Čeginskas, pasveikindamas dalyvius ir palinkėdamas jaukios ir darbingos nuotikos.

Pirmuoju paskaitininku buvo kun. Br. Liubinas, kalbėjęs apie LB Vokietijoje veiklą.

Žemiau patiekiami kelių paskaitininkų suglaustai pareikštas mintis.

Liepos 20 rytiniame posėdy dr. A. Gerutis iš Berno skaitė paskaitą tema "Sovietinio ir rusinio politikos padariniai Lietuvoje".

Per beveik dvi valandas buvo išnagrinėti du skirtingi, bet es-

žymus asmuo Romos katalikų bažnytinėje hierarchijoje Nepriklausomoje Lietuvoje. Jis buvo Kauno Prisikėlimo bažnyčios organizatorius ir rektorius, Kauno bažnytinio dekanato dekanas ir Kau. nuo arkivyskupijos kaptulos kanaaninkas. Tremtyje 1946-1950 m. jis buvo pirma popiežiaus misijos lietuviams ir vėliau lietuvių sielvados vyr. tvarkytojas Vokietijoje. Tose pareigose dar prieš antrojo Vatikano ekumeninio suvažiavimo nutartas reformas, jis pasižymėjo ekumeniška lietuvių katalikų ir evangelikų bažnytinio suartėjimo dvasia. Ji buvo suprantama jau tuomet vokiečių katalikų ir evangelikų praktikuotame ekumenizme. Bet ji buvo dar nesuprantama tuo met dar buvusiose lietuvių katalikų ir evangelikų bažnytinėse šaltojo karo nuotakose.

Kan Kapočius, 1950 m. emigravęs didžiojo lietuvių kolonijon Chicagoje, nesurado sau vietos bažnytiniai veikti lietuvių katalikų parapijose Chicagoje ar kitur. Todėl jis pasidarė arių katalikų parapijos vikaru Riverdale vietovėje, Chicago priemistij. Prieš keletą metų jis išėjo pensijon ir pragyveno iš socialinės apsaugos, kuri buvo susidariusi jo nuo mažo vikaro atlyginimo padarytais įmokėjimais Social Security ir kunigų pensijų kasoms. Pensijos metu jis altaristos titulu prisiglaudė gyventi šakoty arių klebonijoje. Bet jis atvykdavo į lietuvių kultūrinius, me ninius ir visuomeninius parengimus ir palaikydavo asmeniškų ryšių su senaisiais draugais lietuviams. Bet mirus paaiškėjo, kad jis išeivijoje vienišas gyveno, mirė ir buvo palaidotas, saviškiams lietuvių tautiečiams ir kunigams prideramai nedalyvaujant jo laidotuvėse Chicago lietuvių parapijoje, Riverdale arių parapijoje ir kazimierinėse kapinėse.

Tat sudaro aktualią krikščioniško tikėjimo pamoką, kuri yra nusakytą mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus krikščioniškos meilės įsakymu, kuris yra privalomas konservatyviems ir pažangiesiems kunigams ir pasauliečiams: "Naują įsakymą aš duodu jums, kad mylėtute vienas kitą. Iš to visi pažins, kad esate mano mokytiniai, jei turite meilę tarp savęs" (Jono 13,34-35).

Martynas Kavolis

mėje glaudžiai susipynę dalykai, kurie apsprendžia ndienę pavergtosios Lietuvos tikrovę. "Be sovietinio nebūtų ir rusinio", -- sakė paskaitininkas. Su abiem blogiais lietuviui vėda neatlaidžią kovą.

Pirmoji paskaitos dalis buvo skirta sovietinio klausimui, Sovietinimas -- tai toji politinė padėtis, kurią Sov. Sąjunga, susimokiusi su kita totalistine galybe, smurtu primetė Lietuvai. Dabar iš laiko nuotolio galima rimtai abejoti, ar Sov. Sąjunga, su kuria nepriklausomoji Lietuva visą laiką palaikė "tradiciniai draugingus" santykius, buvo betkada susitaikiusi su faktu, kad nuo jos atsiskyrė buvusios carinės Rusijos imperijos dalys, Dr. Geručio nuomone, Leninas ir jo įpėdiniai niekad to nuoširdžiai neatsižadėjo. Vadinamasis "tradiciniai draugingų" santykių laikotarpis sovietams tebuvo tik "peredyska" -- savo rūšies politinis Nepas.

Naivu manyti, jog Lietuvos su sovietinio mintis kilusi tik 1939 m., kaip nacių - sovietų suokalbčio išdava. Pats suokaltis tebuvo tik vokiečių nacional socialistų sudarytoji proga, kuria sovietų grobiškoji politika greitai pasinaudojo.

Nors šiuo metu okupuotoje Lietuvoje smarkiai jaučiamos neostaliniškosios apraiškos, tačiau stalininio teroro sugrįžimas nebeįmanomas. Niekas negali užmiršti masinių tremimų aukų. Nesibaigianti komunizmo krizė nuo Jugoslavijos atskyrimo iki Iūžio su Kinija užkrėtė sovietinį jaunimą apatią, šian dien Maskvoje jaunuoliai maino Lenino ženklelių į kramtomosios gumos gabalėlių.

Sovietinimas reiškiasi įvairiai: slegiamos pagrindinės žmogaus teisės, nutraukiami tradiciniai ryšiai su V. Europa, kultūrinis ir dvasinis gyvenimas kontroliuojamas partijos, nesibaigia žemės ūkio krizė, pramonė vis dar neišbrenda iš atsilikimo.

Antroje paskaitos dalyje buvo išnagrinėta sovietų tautybių politika. Nors sovietai ir smarkiai giriasi, kad jie pavyzdinčiai išsprendę nacionalinį klausimą, tačiau jiems niekad nepavyko užslėpti rusinimo tikslų. Nežinotina gražaus konstitucinio fasado apie tautų lygiatėsiškumą, praktikoje rusų tauta ir kalba visur privileijuojamos.

Dr. Gerutis nurodė eilę pavyzdžių, kaip rusinimo politika vykdoma Lietuvoje. 1920 Maskvos sutartimi nustatytosios sienos nebuvo Lietuvai sugrąžintos. Rusija pasiglemžė etnografinės lietuvių srities, Donelaičio Tolminkiemį paverė Čystyje Prudy, Tilžę -- Sovietskui. Garvės pavadintos rusų garsenybių vardais. Mokyklų programose beveik išimtinai sudarytos pagal rusiškąsias arba tiesiog išverstos. Visur brukama Lenino kalba. Ne tik Maskvoje, bet ir Vilniuje stačiatikių bažnyčios puošiamos, o Lietuvoje katalikiškosios šventovės niekinamos. Respublikinės ministerijos mažai teisių turi, ir apie kokį savarankumą galima kalbėti sovietinio "federalizmo" sistemoje?

Drauge su vietinio tautišku mo slopinimu vyksta rusiškumo apoteozė. "Didysis brolis saugoja kiekvieną rusišką sielą". Rusai nerusiškiose teritorijose naudojami eksteriorialėmis teisėmis. Jie turi savo mokyklas, teatrus, spaudą. Visa, kas rusiška, yra išsaugotinos ir privileijuojamos vertybės. Sov. Sąjungoje nėra tokio teismo, kuriame būtų galima kelti bylą dėl konstitucinių tautos teisių pažeidimo. Kritikuojamas sovietų vykdoma rusinimo ir tautų diskriminavimo politika, dr. Gerutis jai priešpastatė šveicarų daugiatautės federacijos politiką, paremtą teritoriniu principu.

LIETUVA IR IŠEIVIJA

Baigdamas paskaitą, prelegentas kėlė klausimą, kuris

šių dviejų blogis Lietuvai didesnis. Didesniu jis laikė rusinimą, nes režimai ateina ir praeina, Tuo tarpu Sov. Sąjungoje nėra laisvo žmonių judėjimo, vyksta vairuojamas demografinis procesas, kurio tikslas stiprinti proteguojamą rusų gaivalą. Partinė priklausomybė būtinai reiškia ir ruso filiškumą. Kaip tik todėl tautinė nesantaika Sov. Sąjungoje toliau didėja. Artimoje ateityje lauktina, jog rusinimo politika stiprės, todėl mūsų pareiga -- kelti balsą prieš bet kokias tos politikos apraiškas, kad būtų sulauktytas tautų diskriminavimas ir tautinio klausimo sprendime taikomas teritorinis principas.

Liepos 21 vakariniame posėdyje kalbėjo Oklahomos universiteto profesorius dr. V. S. Vardys tema "Lietuva ir išeivija".

Pradžioje jis išdėstė savo asmeninį požiūrį į mokslo ir lietuvių dalykus. Tas požiūris nei grynai teorinis nei praktinis, bet visiškai atsietas nuo politikos. Jis kėlė reikalą svarstyti Lietuvos padėtį ne per išeivijos prizmę, bet platesnėje palyginamojoje plotmėje, atsižvelgiant į bendrą Sov. Sąjungos ir pasaulio raidą.

Mokslinį žvilgsnį trukdo dvejopas emocinės žvalgos būdas, dėl kurio Lietuva tampa tik melė ar neapykantos, bet ne studijų dalyku. Jis skyrė du emocinio galvojimo būdus: 1) naivusis -- būdingas prokoministiniams senijamerikiečių "vilininkų" nusistatymui, pašiepiamam pačioje Lietuvoje, ir 2) schizofreninis, kuris pastebimas naujųjų išeivių dalyje, per siemusį neapykantą kraštą valdantiejiems ir dėl to nenorinčių regėti tikrovės, jeigu ji nesiderina su jų politiniu nusistatymu. Paskaitininkas, kaip lyginamosios valstybinės santvarkos specialistas, siūlė Lietuvai padėti svarstyti palyginamuoju būdu, atsižvelgiant į 3 raidos veiksnius, būtent, Sov. Sąjungą ir jos tarptautinį svorį sovietų tautinę politiką ir pačią Lietuvą.

1) Postalininėje raidoje nepasivirtino spėjimai, kad sovietinė visuomenė pasuks sudėtingą mokratišmo ar didesnių laisvųjų kelių. Ji ir toliau palieka vienapartiškai orientuota. Po Chruščiovo valdžios atėjusi kolektyvinė vadovybė savo poziciją sutvirtino. Lietuva vystosi sovietų vienapartiškai orientuotos visuomenės rėmuose.

2) Chruščiova pakeitus, buvo pastebėtas tam tikras atoslūgis: daugiau atsižvelgta į tautines savybes, leistos reabilituoti senosios kultūrinės vertybės. Tačiau dabar vėl palaipsniui grįžtama prie Chruščiovo suformuluotos tautų asimiliavimo politikos, siekiant sukurti "vienlytę sovietinę tautą". Reikia palaidoti viltį, jog sovietai kada nors sugebės sukurti tikrą tautų federaciją. Ilgoje distancijoje nerusiškoms tautoms iš viso nebeliks daug vietos.

3) Svarbu žinoti, kas per tą laiką įvyko Lietuvoje, kuri kėlėsi sovietinės santvarkos poveikyje. Ryškiausias jos bruožas -- pramonėjimas, kuris buvo padikuotas svetimišaliu. Drauge sekė krašto miestėjimas. Lietuva vis daugiau supama rusų. Atsirado nauji lietuvių tipai. Sovietinio žmogaus vyraujantis ideologinis bruožas -- pragmatizmas. Lietuvoje marksistinių mintytojų kaip ir nėra. Užtinkama daug pykčio Vakarams. Lietuvoje brandusiam žmogui esą būdingi tokie ideologiniai elementai: a) kolektyvinė nuosavybė, b) rezinacija, kad politiniai ryšiai su Rusija galutinai nustatyti, c) smarkiai pažengusi sekuliarizacija, d) nesumenkęs tautišku mas, tikingomis priemonėmis siekias kiek galima daugiau sprėndžiamosios galios paveržti iš Maskvos į Vilnių, e) susitaikymas su žmogaus teisių trypimu, sąmoningas apsiribojimas asmeninio saugumo, duonos kėsnio rūpesčiais, nematomos policijos baimė, f) betkokio idealizmo išblėsimas partijos kadruose.

Išvadinėje dalyje prof. Vardys kėlė klausimą, kaip turime reaguoti į tokią kaitą. Jis siūlė: 1) atmesti naivų ir schizofrenišką galvojimą, 2) regėti daugiaropių visuomenės matavimus, kuriems suvokti reikalingas blai-vus žvilgsnis, 3) išsivaduoti iš "politizmo diktatūros".

Stasys Lozoraitis, jr., Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto, penktadienį rytą skaitytoje paskaitoje "Lietuvos situacija naujojo dešimtmečio angoje", pažymėjo, kad yra atėjęs laikas krašto reikalais ne tiek informuoti ar informuoti, kiek pasiremiant tu rimomis gausiomis žiniomis, nuodugnai išdiskutuoti visas su Lietuva susijusias problemas ir rasti patį veiksmingiausią būdą padėti pavergtai tautai. Pastebėjęs, kad Lietuvos likimas didele dalimi priklauso nuo Maskvos, nagrinėjo opozicijos užuomazgą pačioje Sovietų Sąjungoje. Jo įsitikinimu, sovietų raidai ateityje nemažos reikšmės turės tautinė problema ir didelis technologinis atsilikimas.

Lozoraitis toliau kalbėjo apie 1941 suklimą, pažymėdamas, jog priešingai sovietų teigimams, jis buvo gaivalingas tautos aktas už savo krašto laisvę, neturėjęs jokios užsienio paramos. Sukilimas buvo lietuviškos rezistencijos pradžia, kuri ir šiandien tebesitęsia, tik kita forma. Jis išskėlė faktą, kad nacių viliojama Lietuva niekad nesėdo prie bendro stalo, kaip Sovietų Sąjunga, kuri, su jais pasidalinusi Pabaltijo valstybių žemes, vėliau tiekė brangias žaliavas.

Lozoraitis išreiškė nuomonę, kad lietuvių kova pirmoje vietoje vyksta už krašto laisvę ir prieš svetimuosius. Net ir rusai už Lietuvos sienų gali būti jos draugai ir sąjungininkai. Kova prieš svetimuosius Lietuvoje yra visoms pasaulio tautoms suprantama ir dialektinė plotmė pastato net Vakarų komunistų į keblią padėtį. Net ir Vakarų komunistams dažnai neaišku, kodėl tikai Maskva turi sprendžiamąjį balsą marksizmo interpretavime ir, būdama vadinamame socialistinių šalių bloke mažuma, imasi neklaidingo "vyresniojo brolio" rolės.

Paskaitininkas pažymėjo, kad naujasis dešimtmėtis atneš daug, kartais ir netikėtų, naujovių. Lietuviai galės tinkamai prisitaikyti prie padėties tikai tada, jei jų visuomenė užsienyje turės diferenciuotą sąrangą, kurioje visos nuomonės galės pasireikšti ir kurioje skirtingų pažiūrų žmonės mokės kartu dirbti. Baigdamas, Lozoraitis ragino žinrėti į ateitį su pasitikėjimu, nes lietuvių jėgos yra šiandien didesnės, negu bet kada praityje.

A. Grininės rūpesčiu didžioje salėje buvo įrengtas išeivijos knygų skyrius, o dail. A. Krivicko ok. Lietuvos knygų skyrius. Parodoje buvo išstatyti gausūs naujausieji literatūros meno, muzikos, mokslo ir kultūros žurnalai. Bendros knygų parodos panoramą sudarė meniški plakatai.

Kitose mažesnėse salėse keičiamos foto parodėlės, supažindinančios su šiuolaikine architektūra tėvynėje, mūsų pajūriu ir dainių šventėmis išeivijoje ir okup. Lietuvoje. Popietėmis buvo demonstruojami ok. Lietuvos gaminti filmai: "Poetas" (Maironis), "Saulės pasakos", "I. Simonaitytė", "M.K. Čiurlionis" ir "Muzikinis kaleidoskopas". Tėvynės valandėlės dieną Grininė, Laukaitienė, Lucienė ir kit. įrengė gausų ir gražų lietuviškos tautodailės ir gintaro dirbinių skyrį. Tą pačią dieną savaitės dalyviai susipažino ir su naujausia dail. A. Krivicko kūryba. Svečiai gyvai domėjosi visų parodėlių eksponatais.

Studijų savaitėje dalyvavo 138 asmenys. (Inf.)

• LB Woodhaveno apylinkės valdybos skelbtas konkursas rašiniui parašyti, kuris sudomintų jaunią Lietuvos Bendruomenės veikla, pratęsimas iki spalio 15 d.

Straipsnis turi būti apie 500-700 žodžių dydžio. Skiriamos trys premijos. Siųsti šiuo adresu: LB Woodhaveno apylinkės valdyba, 86-34 91 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO VIEŠNAGĖ VENEZUELOJE

JURGIO BIELIŪNO TESTAMENTAS

Visuose miestuose kuriose čiurlioniečiai žadėjo rodytis, lietuviai rūpinosi skelbimais. Caracase rašė straipsnius ir išnešinėjo laikraščiams. Tų straipsnių pasirodė tik maža dalis. Maracay ir Valencijoje buvo skelbiami koncertai per radiją, irgi lietuvių rūpesčiu.

Prieš Ansamblio atvažiavimą, valencietis Kukanauza įreminio spalvotą ansamblio nuotrauką ir iškabino jas užsienio delegatus priėmusio viešbučio salėje.

Vėliau, Ansambliui atvykus, Caracaso koncerto skelbimas buvo transliuojama kas valandą televizijoje.

ATVYKO IŠVARGĘ IR PATENKINTI

Čiurlioniečių atvažiavimo dieną vėl telefonai nesustojo. Visi ruošėmės kažkaip ypatingai ansamblį pasitikti, bet nei vienas nežinojome, kaip mūsų nuoširdumą išreikšti.

Atvykimas sutapo su keturiom iš eilės nedarbo dienomis. Tokiose sąlygose, net gėlių buvo sunku gauti. Nežiūrint to, Caracaso LB valdyba atvežė į aerostotį ketletą puokščių rožių. Paskutiniu momentu man dar skambino karakietis ponas Orentas, sakėsi gavęs geltonų ir raudonų gvazdikų, prie jų pridėjęs žalių lapų, bet niekur negaunąs trispalvio kaspino. Paskubomis, viena ponia man atvežė trispalvę juostelę. Vėliau, aerodrome, man buvo itin malonu matyti, kad ponja Mikulskienė šią simbolinę dovaną spontaniškai įvertino ir žadėjo juostą idėti į Ansamblio aukso knygą.

Žmonių aerodrome susirinko ne tik iš Caracaso, bet ir iš tolimesnių Maracay ir Valencijos miestų. Lėktuvas vėlavo virš pusvalandžio. Iš Maracay jaunimas atvežė vienos jaunos mergaitės tapytus pasveikinimo plakatus.

Pagaliau pasirodė il-

JURATĖ DE ROSALES
Dirvos spec. korespondentė
Venezueloje

gai laukti čiurlioniečių. Juos pamatę apsidžiaugėme ir staiga nebeįmanėme ką čia toliau daryti. Jie gi, išėjo iš mūtinės sunkiais lagaminais nešini. Inž. Venckus bandė mus ir juos kiek sulaukyti, trumpai pakalbėjo, bet vos į juos pažvelgus mums visiems buvo aišku, kad čiurlioniečiai iš aerodromo važiuos į Maracay miestą, programa turi būti surašyta čia pat, aerodrome.

Susipažįstu su ponu Plečkaičiu -- ansamblio valdybos pirmininku. "Jūs pirmas koncertas įvyks senamiesčio aikštėje, priešais namus, kuriose gimė Bolivaras. Atsisakyti negalėjome" -- aiškinu ir jaučiuos, lyg būčiau tuo kalta -- "nes jums tuomi buvopas skirta garbingiausia vieta visame mieste, ir jūsų programa bus Caracaso švenčių užbaigimo koncertas". "Gerai", sako Plečkaitis, "Štai prieš išvažiuojant iš Bogotos, davėme toki koncertą miesto aikštėje. Publikos buvo virš 10.000 ir pasisekimą turėjome didžiausią".

Plečkaičio žodžiai man nuskambėjo lyg patį gražiausią čiurlioniečių dainą. Kalnas rūpesčių nuvirtu nuo krūtinės. Na ir ko mes čia bijojome?

BOGOTOS KONCERTAS

Kiek vėliau, jau sėdėjome šalutinėje aerodromo salėje ir aš trumpai aiškinau muz. Mikulskiui, kad man yra reikalinga vienos valandos spektaklio programa; būsianti minia žmonių ir programa turėtų būti gyva, galimai su šokiais.

"Ar bus vakare, su šviesa?" klausia maestro. "Taip". "Gerai, man taip patinka", pastebėjo ir kelių minučių bėgyje, ant kelio pasirėmęs, sudarė valandos spektaklio programą.

Keliais žodžiais, bet ryškiai sujaudintas, muz. Mikulskis atpasakojo Bogotos koncertą. Kai jie nuvažiavo į aikštę kurioje turėsią dainuoti, publikos jau buvo susirinkę nemaža, bet netrukus pradėjo lynoti. "Žiūriu, ir galvoju, dabar jau "farfal"! "Žodį "farfal" palydėjo vaizdžiu rankų skėstelėjimu. Aš tą žodį paskutinį kartą girdėjau dar Lietuvoje, berods Aušros gimnazijoje po kažkokių chemijos egzaminų. Vėl ji išgirdusi, smagiai nusijuokiau. "Susirinkę žiūrovai nė nepajudėjo. Iš skėtė savo kaldras, iškėlė lietsargius ir nė

krust" -- tęsė Mikulskis. "Netrukus nustojo lyti ir minia dar padidėjo. Prieš koncertą organizatoriai skaičiavo apie 10.000 žmonių. Prasižėjęs koncertui žmonių skaičius žymiai padidėjo. Į galą atėję žurnalistai suskaičiavo apie 20.000, nes ir aukštesnėse vietovėse aplink aikštę prisirinko aibės žiūrovų. Koncertui pasibaigus, minia plojo ir nesi-skirstė, o radio stoties direktorius pribėgęs siūlė pratęsti transliacijos laiką kad tik mes daugiau padainuotume".

"Tai buvo mums nepaprastas išpuolis" -- su sijaudinusi pridėjo ponja Mikulskienė -- "Kiek tik akis užmatė nuo scenos, mus supo nesibaigianti minia. Tokio dalyko dar niekad nebuvome matę".

Klausiau pasakojimo su dideliu malonumu. Mano baimė, kad vieši koncertai Venezueloje nepavyks tirpo kaip sniegas saulei pašildžius.

(Bus daugiau)

SPORTAS IR SVEIKATINGUMAS

Br. Keturakis

Pilnos veiklos fiziškai auklėjime, kuris apima fiz. lavinimą, varžybą, sportą, plačios pasiskirstymo gimnastiką, randame sveikatingumo kėlimo veiksmą.

Istorinė šio amžiaus raida atskleidė daugelį naujų prosvaisių žmogaus pilnutiniame auklėjime, kur sportinis elementas neatskiriamai slenka su kasdieniniu gyvenimu, pagyvindamas asmens judrumą, jėgą, energiją, lengvinant sunkaus darbo našumą ir atgaivinant dvasines galias nuo perkrautos mechanizacijos. Visa tai išryškėjo pedagoginiame mokslo kely, kai dabartinė modernioji bendruomeninių apmatų plati organizacija ieškojo tinkamo sprendimo jaunosioms kartoms ugdyti.

Plačios apimties gimnastika: gydomoji, išlyginamoji, spec. paskirties mokyklinio amž. vaikams, specialioji -- paskiroms sp. šakoms bei jų rungtims siekti aukštųjų, įskaitant ir garbiąsias gim-kos moky-

las, nūdien reiškiasi socialiniame gyvenime. Peržvelgiant lietuviško gyvenimo kultūrinės apraiškas matome jog mūsų dirvonai dar toli gražu nuo reikiamo apdirbimo.

Atrodo, kad ši vertinimo sveikatingumo priemonė, jaunuomenės augimo ir brendimo tarpsniuose, o suaugusiųjų kasdieniniame gyvenime, privalo rasti prideramą vietą.

Žmogus, kaip protin-giausias Kūrėjo tvarynys suprasdamas savo paskirtį, turi tobulinti visas galias -- fiz. ir dvasines. Gamtoje matome, kad augmenijos pilnas išsiskleidimas vyksta natūraliai ir pilnai, bet kai šie augmenys yra perkelti į botanikos sodus ar k.t. skirtingas sąlygas, pamažu nyksta ir žymiai trumpiau išsilaiko. Toks pat gamtos dėsnis ir gyvuliams galioja. Paimkime gražiausią žmogui vertingiausią tal-kininką darbe, naminių gyvulių arklį, kurį mes pelnytai net žirgu vadina-

J. GRAUDA

ALKOHOLIO TEMOMIS

Amerikoje alkoholizmas jokia problema. Jeigu nenori apsikvailinti, nekovok Amerikoje su alkoholizmu. Alkoholio kultūra įleido šaknis ir išsikeriojo socialinio gyvenimo struktūroje. Kūrybingai veikia "anomininių alkoholikų" draugija. Labai aktyvūs ir neanomininiai alkoholikai. Kiekvienoje maisto krautuvėje, greta duonos kasdieninės, tavęs meiliai laukia bent kelios dešimtys įvairių patrauklių, teisiog hipnotizuojančių vardu gėrimų. Ant bonkų užtikrinta spirito dozė, galinti tave aukštai pakelti virš žemiškųjų rūpesčių. Kiekvienas padorus žurnalas, bet penktadaliu savo turinio, pristato alkoholinius gėrimus ir įvairių mišinių paslaptis. Bartenderių mokyklos giliai pasigėrimo kultūrą. Alkoholinių gėrimų įpilimas į žmogaus kūną įgavo buitinio meno formas. Dėmesys alkoholiui sulaukė tokios apdailos, kad galima ir bonką prisapnuoti vietoje mylimosios.

Reikia būti naiviam arba, vulgariai tariant, kvailam, užginčyti, kad nėra malonumo būti atšaldytoje baro patalpose, sėdėti minkštoje kėdėje, prieš spalvotą TV ekraną, sekti sporto įvyki, turėti greta gerą pašnekovą, laikyti rankoj, pagal bartenderių meną parengtą sudėtingiausią alkoholinį šedevrą...

Amerikoje išgėrimo menas nediskutuojama gyvenimo vertybė. Ir kalbame, susirūpinę Amerika, bet brangia mūsų Lietuvėle. Kaip gi ten?

Ten blogai. Gėrimas toli stovi nuo meno apdailos. Geriama kaž kaip skubomis, nesigardžiojama mišiniais, nei gėrimų pavadinimais. Okupantas gaili net ledo geriančiam tautiečiui.

Įsuka tautietis į kavinę ir sako:

-- Piliete pardavėja, du šimtu gramų, ir nedelsk!

-- Ko toks skubus, gaisro nėra.

-- Delsti negaliu, penkmečio užduotis piauna.

Skubomis įverčia šiltus, be ledo du šimtu gramų į burną ir jau bėga, ir jau plūša prie penkmečio plano.

Degtinė nėra deficitinė prekė. Degtinė ant kiekvieno kampo, nes tai tarybinio biudžeto atrama. Tačiau, kur apdaila? Kur nugėrimo menas?

-- Duok du šimtu gramų.

-- Lak!

Žibt, išmovė, jau prie darbo. Plūša lauke. Saulė spirgina maku. Apverčia traktorių į griovį. Užlipa su kombainu ant pušies. Sukapoja kuliamoje šunis ir vaikus. Lentpiūvėje koją nusipiauna...

Čia projektą pasiūlė tokį. Rimtas projektas kovoti su nedailiu alkoholizmu LTSR teritorijoje. Reikia stabdyti degtinės pardavimą. Stabdyti palengvė, kad nebūtų tarybinio biudžeto krachio. Pirmais metais nepardavinėti degtinės vieną dieną. Sekanciais metais jau dvi dienas, etc. etc.

Po trys šimtai šešiasdešimt penkerių metų jau ir visai nebūtų degtinė pardavinėjama. 2336 metais išsigalioję Lietuvėleje vyskupo Valančiaus svajonė.

Abstinentai piliečiai keltų savo nuotaikas būsimųjų sniečų ir brežnevų kalbomis...

me, matysime, jog geras tvartas ir atatinamas pašaras, toli gražu nebus pilnutiniam jo išaugimui: ūgiui, jėgai ir patvarumui. Jam būtinas jo išsilaikymas, kurį vėliau pervedame į bėgimo tarpsnius -- išėjimo -- išsilaikymo, zovada, šuoliais, kliūtyse gamtinės ir dirbtinės. Jude-sys įvairiose formose

laiduoja pilną išaugimą ir grožį.

O kaip gi su žmogumi yra? Mes visi irgi esame gamtos įstatymų rėmuose ir jų priklausomybėje, bet kaip išmintingiausia žemės būtybė tu rime savo paskirtį, todėl pagal intelektą bei dvasinį imlumą, privalone plėsti visas galias.

(Nukelta į 6 psl.)

SIMO KUDIRKOS
BYLA

(5)

-- Ar tu nesakai, -- pasakė teisėjas, -- kad šis teismas yra nedemokratiškas ir neteisėtas?

-- Iš tikro, -- pasakė Simas, -- kadangi teismas vyko už rūpestingai užsklęstų langų, už uždarytų durų ir sargais buvo rusai. Demokratiname teisme kiekvienas, kas nori stebėti, yra įleidžiamas. Jeigu aš išdaviau savo tėvynę, kodėl jūs bijotepardyti žmonėms išdaviką? Paveskite žmonėms teisti mane. Deja, teismo patalpa tuščia. Išskyrus mano žmoną ir kelius čekistus, aš nematau kitų. Tie keli sargybiniai nesupranta lietuviškai ir net nežino dėl ko mes ginčijamės...

SPRENDIMAS

Trumpai pasitaręs teismas paskelbė sprendimą: dešimt metų griežto režimo stovykloje ir asmeninio turto konfiskacija.

Kudirka atsiduso. Jis laukė mirties sprendimo.

Simo Kudirkos pareiškimai teisme atidengia pasauliui naują tipą žmogaus, kuris susiformavo Sovietinės valstybės okupuotose kraštuose. Tai drąsaus savo šalies patrioto tipas. Jis linkęs kovoti dėl savo krašto nepriklausomybės. Jis atsargus ir nebylus, iki gyvenimo bėgis nepastato jo akistaton su jo tėvynę vergiančiu okupantu, arba kvilingais, t.y. okupuoti tarnais. Šiame atvejyje kvilingų rolė-

je buvo "Aukščiausias teismas, reziduojąs Vilniuje". Kudirka blaiviai ir pavydėtina aiškiai pravedė pareinamumo ryšius su centrine okupacijos būstine, su Kremliumi.

Politinės Kudirkos definicijoms galėtų pavydėti daugelis mūsų politinių utopistų, vis ir vis sapaliojančių apie "kultūrinio bendravimo su kraštu" lygiateisiškumą. Sukakęs 32 metus Kudirka atstovauja kartai, kuri visiškai nepažįsta Nepriklausomos Lietuvos. Šios kartos patriotizmas tačiau turi visas tas premissas, kurios suponavo Vasario Šešioliktosios rezoliuciją 1918 metais.

Reikia sutikti, kad ši, Kudirkos, karta labai mažai žino apie išeiviją. Partizanų periodas jos skaudžiai išgyventas. Šiuo metu jie apmaudingai regi, kad Lietuvoje triumfuoja elementas, rusų durtuvų įvestas į krašto valdymą, ekonominėje ir kultūrinėje sferoje.

Neįmanoma dar nustatyti, ar politinis išeivijos gyvenimas turi bet kokią įtaką į šios kartos susiformavimą ir tyro suverenės savo valstybės išpažinimo praktiką? Tenka, tačiau, galvoti, kad tai yra natūralūs savo valstybės ideologijos paveldėjimas, išlikęs gyvas ir gajus per porą gerų dekadų.

Savo pro-suvereninėmis Lietuvos definicijomis, savo aiškiu Lietuvos interesų atribojimu nuo okupacinės valstybės interesų, savo humanistinėmis tendencijomis, kurias jis pareiškė savo kalbose, Simas Kudirka tampa ryškiausia lietuvių patrioto ir idealisto figūra, vienu artėdamas prie Dariaus-Girėno tipo, kitur atsiremdamas į Laisvės kovotojo asmenį. Tai patrioto intelektualo tipas. Jopap-

reiškimų idealizmas ir tirštai koncentruotas patriotizmas dešimtmečiams liks gyvas patriotų ir tėvynainių arsenale. Kadangi buvo tokia ryški jo konfrontacija su režimo tarnais - lietuviais, netikėtai lietuviams išeiviams, bet ir pasauliui pademonstruota, kad per dvidešimt septynerius metus, vienus žudydami, kitus puoselėdami, okupantai užaugino tipingą, kvilingišką kartą, klusnią ir paslaugią užmačioms režimo, kuris naikina tautą.

Tačiau nuo dabar neprarastos viltys, kad liks ir ryškės atsargi ir pagal aplinkybes, tyli dviejų kartų konfrontacija: idealistų ir oportunistų - arivistų.

Už preciziškus okupacijos apibūdinimus, kuriuos tarė Kudirka bylos metu, ji pavadintų užkietėjusiu konservatoriumi dalis jo tautos, kuri prino ko išeivijoje, Amerikos gerbuvyje ir mirtinai užkrėsta tariamojo amerikino liberalizmo kvaituliu. Kudirka nežino kompromiso; bet kompromisas glūdi, kaip kertinis akmuo, kiekviename amerikino liberalo sprendime.

Pagaliau gi, ir vėl pasaulis pamatė tarybinį teismą, apie jį prašnekus pačiam kaltinamajam, Kudirkai. Slapukiškas teismas, prie užvožtų langų ir durų, izoliuota viešuma, net tarybinės spaudos nebuvimas! Toks teismas yra ne kas kitas, kaip budių teismas, požeminis, iš anksto nutartas. Iki šiol tarybinėje spaudoje nebuvo nė eilutės, skirtos Simo Kudirkos incidentui. Tai rodo, kokios milžiniškos svarbos yra tas įvykis okupanto akyse. Chuliganiški Vytauto Minioto tvirtinimai "Laisvėje" absoliučiai sutriušinti Anatolio Shubo reportažu. (Jg)

KŪRYBA IR MOKSLAS

PRAGARO POŠVAISTĖS ATOŠVAISTĖS ...

Knyga apie knygą, kokios dar nebuvo
mūsų rašliavoje

Taigi, būna gyvenime staigmenų! Vieną gražią dieną gaunu labai rūpes tingai supakuotą knygą, kurios titulinis puslapis taip skamba: Paruošė B. Jacikevičius, Pragaro Pošvaisės Atošvaisėse... Recenzijų ir atsiliiepimų rinkinys apie Vytauto Alanto romaną Pragaro Pošvaisės, 1955 m. New York, N.Y.

Pragaro Pošvaisių romanas pasirodė knygų rinkoje 1951 m. t.y. lygiai prieš 20 metų. Veikalas spaudoje ir šiaip jau visuomenėje tada sukėlė didelį triukšmą, kuris užtruko maždaug dvejetą metų: 1953 m. triukšmas dar nebuvo nurišęs.

Skaidant B. Jacikevičiaus knygą kyla du klausimai: kodėl jis Pragaro Pošvaisių Atošvaisėse leido ir kodėl išleido 20 metų pavėlavęs. Į tuos abu klausimus atsako pats leidėjas. Savo įžanginiame žodyje jis sako, kad "Vytauto Alanto romanas bene bus vienintelė lietuviška knyga sukėlus tokia milžinišką audrą mūsų spaudoje" ir kad ne visi turėję progos ir galimybės susipažinti su visais atbalsiais, kuriuos ta knyga iššaukusi laisvojo pasaulio lietuvių spaudoje, tačiau, leidėjas toliau pažymi, jo svarbiausias tikslas buvęs ne tiek pasitarnauti sekančiam mūsų kultūrinį gyvenimą skaitytojui, kiek iškelti aikštėn ir užfiksuoti tą faktą, jog Vytauto Alanto veikalo recenzijų gausybė, jų tonas ir polemika pasiekė tokio laipsnio, kad jam atrodė būsimai visai tikslu ir reikalingas visą pasirodžiusią medžiagą sutelkti į vieną knygą ir ją išleisti "ne kaip aktualų dalyką šiandien, bet kaip mūsų laikams būdingą dokumentą ateičiai". Savo įžanginio žodžio pa baigoje leidėjas dar pasitebi, kad "visa medžiaga patiekliama be jokių komentarų ir tuo būdu paliekama visiškai laisvė susidaryti savo nuomonę bei išvadas".

Kodėl knyga pasirodė tik po 20 metų, leidėjas paaiškina savo baigiamajame žodyje. "Ši knyga, sako jis, buvo paruošta išleisti 1954 m. ir jau 1955 m. buvo beveik visa atspausdinta (buvo belikę atspausdinti tik paskutiniai puslapiai -- rodyklė ir įrišti), bet susiklosčius aplinkybėms" baigti nepavykę, spaudinys buvęs padėtas į šalį ir leidėjas tik dabar ryžosi knygą baigti ir išleisti.

BIBLIOGRAFINĖ RETENYBĖ

Iš to paties leidėjo baigiamojo žodžio sužino-

me, kad knygos išleista tik 31 egz., būtent: 19 egz. numeruotų ir 12 nenumuotų. Pažymėtina, kad knygų rinkoje tas leidinys nebus pardavinėjamas. Leidėjas po vieną numeruotą egz. paskyrė atsikūrusios laisvos Lietuvos Vilniaus ir Kauno universitetų bibliotekoms ir taip pat laisvos Lietuvos Rašytojų Draugijos, Karo Mokyklos, Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio,

B. Jacikevičius -- Pragaro Pošvaisių Atošvaisių autorius ir leidėjas.

Marijampolės ir Ukmergės miestų bibliotekoms. Tie egzemplioriai bus kur nors depantuoti Amerikoje iki Lietuvos atsikūrimo. Likusius egz. leidėjas išdalino čia Amerikoje (1 egz. buvo pasiųstas vakarų Europon) daugiausia rašytojams bei žurnalistams. I numeruotą egz. leidėjas užrašė Pragaro Pošvaisių autoriui.

Knyga didelio formato atspausdinta ant gero popieriaus, darbas techniškai atliktas labai švairiai ir skoningai. Spausdinta ofsetu originaliai iš laikraščių nedarant jokių kalbos ar spaudos klaidų pataisų. Prie straipsnių idėtos laikraščių irgi originalios antrašės tik sumažinto dydžio. Minkšti, balti skoningai sukomponuoti viršeliai. Pačios knygos antrašės Pragaro Pošvaisės Atošvaisėse raidžių forma atliepia originalios knygos antraštės raidžių pavidalus. Iš visko matyti, kad ruošiant knygą įdėta daug darbo ir

kad knyga padaryta gero skonio ir atsidėjusio, sąžiningo specialisto. Knyga turi 231 psl.

Bronio Jacikevičiaus paruošta, atspausdinta ir išleista Pragaro Pošvaisės Atošvaisėse knyga yra unikumas ne tik mūl-literatūros istorijoje, bet ir apamai visuotinėje rašliavoje. Reikia manyti, kad ji iš tikrųjų liks "mūsų laikų būdingas dokumentas ateičiai", kaip sako leidėjas.

DU NEPASKELBTI STRAIPSNIAI

Kaip aukščiau buvo pačiuota, leidėjas savo įžanginiame žodyje pažymėjo, kad jam atrodė "tikslu ir reikalinga visą pasirodžiusią medžiagą sutelkti į vieną knygą", tačiau knygoje tilpo ir pora straipsnių, kurie spaudoje nebuvo pasirodę, būtent, Aleksio Rannito "Mano padėka poniam, ponui ir ponams" ir Vytauto Alanto "Baimė senųjų dievų".

"Dėl Rannito straipsnio leidėjas pastebi, "Kad nors šis rašinys spaudoje ir nebuvo tilpęs, bet kadangi Darbininko redakcija atsiskaitė jį talpinti, ir jis yra susijęs su Pragaro Pošvaisių recenzija, laikau tikslu talpinti šioje knygoje". Rannito straipsnis poleminis ir parašytas labai originalia, ironiška, kandžia forma. Tai buvo maždaug prieš 20 metų, daug kas prisimiršo, ir mes prie tos polemikos čia nebegrįšime, o tik stabtelėsime ties ta Rannito straipsnio vieta, kur jis kalba apie Alanto romaną.

"Padėkojės", kad Darbininkas savo skaitytojams reguliariai primėnas Alanto romaną Pragaro Pošvaisės ir tuo būdu prisideda prie jo "publicity" ir kad tai rodo, jog laikraštis "palankiai" žiūris "į šio idomaus darbo išgarsinimą", toliau Rannitas rašo: "Lietuvos tautinis atgimimas ir net tautinės minties nauja pažanga tėra greičiau imanomi per bendravimą su tautos praeities dvasiniais šaltiniais, o ne kokių nors svetimų valstybių (pav. Maskvos ar Romos) požemiais.... Prisimenant Alanto romaną ir Lietuvos senovę, rašo toliau straipsnio autorius, aš norėčiau jums pasiūlyti pasiskaityti Francois Mauriac'o knygą Genetrix ir La chair et le sang, kad įsitikintumėt su kokia pagarba didelio formato katalikų kalba apie pagoniškus dalykus". Išvadoje Rannitas pastebi, kad "Vytauto Alanto knyga nėra jo-

kia "naujakurio žemė", bet tų visiems gerai žinomų dalykų atspindys ir paskatinimas domėtis ir toliau Lietuvos turtinga dvasine senove".

BAIMĖ SENŲJŲ DIEVŲ

Ilgame pasisakyme -- viso 14 psl. -- Vytautas Alantas kalba apie savo išpūdžius ir mintis, kurias jam sukėlė Pragaro Pošvaisių spaudoje ir visuomenėje kilusi audra. Leidėjas pastebi, kad tą straipsnį Alantas parašęs specialiai šiam leidiniui jo paprašytas: lig šiol jis niekur nebuvo paskelbtas. Kokia buvo Pragaro Pošvaisių autoriaus reakcija kilusios audros akivaizdoje veikalui pasirodžius, atrodo, geriausiai į tą klausimą atsako jo paties keliame klausimai kalbame straipsnyje. Taigi, jis sako, kad "skaitydamas visas tas mane koneveikiančias recenzijas... aš niekaip negalėjau nusikratyti tokių klausimų:

Ar mes, lietuviai, tebeturime žiūrėti į senąjį lietuvių tikėjimą pro tuos pačius murzinius akinius, kuriuos mums uždėjo lenkų kunigai šovnistai ir kurių, deja, dar ir šiandien daug kas mūsų nenori nusiimti?

Ar senojo tikėjimo Lietuva buvo išsigimusi, nedora ir nustumusi dvasiškai, kad reikėtų jos neapkęsti ir niekinti?

Ar Mindaugo, Traidenio, Vytenio, Gedimino, Algirdo ir Kęstučio Lietuva nebuvo laisvesnė, savarankesnė ir galingesnė už šv. Kazimiero ir vyskupų Baranausko ir Valančiaus Lietuvą?

Ar rašytojas, vertindamas Lietuvą palietusius tikiybinius sąjūdžius, turi pirma atsi-klausti oficialių įstaigų, kaip jis tuos klausimus turi traktuoti?

Kodėl kai kurie mūsų konfesiniai sluoksniai nori monopolizuoti pažiūras į tikėjimą, dorovę, į senovės lietuvių tikėjimą ir t.t.?

Kodėl negalima suabejoti tais sakytojais, kurie iki nuobodumo kalba mums į galvą, jog tik Roma Lietuvai buvusi, esanti ir būsimi išganingausia?

Ar krikščionybė yra jau paskutinis žodis tikiybinių sąjūdžių istorijoje ir ar nebegali atsirasti naujų tikiybinių sąjūdžių? (Tą klausimą Alantas kėlė prieš 20 metų, o šiandien matome, kad nauji tikiybinių sąjūdžių dygsta kaip grybai po lietaus).

Ir jo paskutinis klausimas buvo toks:

Ar mes, pagaliau, pripažįstame žodžio, sąžinės ir kūrybos laisvę, ar "aukštesnių sumetimų" dėlei ją atmetame?

Man rodosi, kad tuose klausimuose glūdo ir Alanto požiūris į senąjį lietuvių tikėjimą ir ap-lamai į prieškrikščionišką Lietuvą. Tai yra filosofija laužianti ledus į giliuosius ir tikruosius

KAD JI BŪTŲ GYVA

Julija Grigaitienė

Emilijos Čekienės knyga "Kad ji būtų gyva" yra dar vienas tautines problemas išeivijoje svarstąs veikalas.

Išleista Clevelande 1971 m. 413 p. Ilustracijos P. Jurkaus.

Jau pats knygos pavadinimas instinktyviai sukelia pagarbą ir verčia susimąstyti. Žinodami lietuvių tautos nedalią, pajuntame, kad knygoje rasime daug liūdesio, ilgesio, nusivylimo ir vilties... Iš tikrųjų, kiek vienas knygos puslapis reiškia tėvynės meilę, rūpestį jos ateitimi, jos laisvę, jos tęstinumą. Knyga, kurioje pagrindinis veikėjas yra Lietuva ir lietuvių tauta, visada ras garbingą vietą lietuviškoje knygų lentynoje.

Reikėtų būti šaltu, profosiniu kritiku, kad pirmiausiai ieškoti silpnųjų vietų. Tą rūpesčio, dėl tėvynės laisvės šauksmą galima priimti pirmiausiai širdimi. To kio jausmo vedama ir peržvelgiu knygos turinį bei idėją.

"Kad ji būtų gyva" -- priskirtina publicistikos žanrui, nes atitinka reikalavimus: mažos apimties veikalas, straipsniai žurnaluose, laikraščiuose, kurie nagrinėja gyvenamojo laiko rūpimus klausimus.

Ši knyga ir yra rinkinys paskaitų, straipsnių, atspausdintų 1956-1969 metų laikotarpyje įvairiuose žurnaluose, dien-raščiuose: Dirvoj, Motery, Drauge ir t.t. Knyga padalinta skyriais ne pagal laiką, bet vieną kokią temą, klausimą, idėją: Lietuvė moteris tremtyje, Lietuvis tėvas, Lietuvė moteris veikloje, Kad ji būtų gyva, Lietuviško gyvenimo nuotaikos, Tautinė Sąjunga, Žvilgsnis į spaudą ir Ji buvo lietuvaite. Straipsniai, dauguma jų, rašyti įvairiomis progomis (ar skaitytos paskaitos): Motinos dienos, Vasario 16,

tautos šaltinius, į kuriuos tiek daug privertė sąslavų svetimieji ir sa vieji krikščionybės skelbėjai.

Atrodo, kad mes vis dar tebebijome savo senųjų dievų, kad jie neprisikeltų iš numirusių ir nesusigražintų savo sostų, ir bijome paklausti: ką jie mums padarė blogo? Tikrai, mums reikia platesnio kalibro mintytojų.

Man rodosi, kad B. Jacikevičius labai gerai padarė surinkdamas visą apie Pragaro Pošvaisės spaudoje pasirodžiusią medžiagą ir ją išleisdamas vienoje knygoje. Tai yra labai būdinga medžiaga šių laikų lietuvių dvasiškai-tikiybiškai galvosėnai apibūdinti. Ta knyga visais požiūriais ir visu šimtu nuosimčių patiesina save. D.L.

Kariuomenės šventės, BALF'o ar ALTOS su-kaktuvėms pažymėti, Jaunimo Kongreso reikalais, mirusius veikėjus pagerbti ir kitokiomis progomis ar aktualiais klausimais... Juose autorė svarsto moters, motinos, tėvo, šeimos, jaunimo, Sibiro tremtyje, išeivijoje ir Lietuvoj likusių lietuvių nuotaikas, pareigas ir pasi-sventimą tautos gyvybę išlaikyti ir Lietuvos laisvę atgauti.

Knygos įvade Dr. A. Gerutis šiltai pristato knygą pabrėždamas, kad Em. Čekienės straipsniai "... nesibaigia sulig ta diena..." "Jie yra verti, kad būtų surinkti vienoje vietoje ir išleisti atskiru leidiniu", "nes juose atšviečia dabartinės emigracijos džiaugsmas, lūkesiai ir nusivylimai.

Daugelis puslapių skirti moteriai, Autorė kreipiasi į įvairaus luomo moteris, nes visos moterys yra šeimos siela; joms skirta svarbiausia atsakomybė lietuvių išlaikyti šeimoje ir per ją tautoje. Moteris -- motina neša ir "negęstancią meilę ir didelę kančią", ji yra "negęstantis žmonijos švyturys", kūrėja, visuomenininkė... Autorė kreipiasi į moteris įvairiomis progomis: Motinos dienoje, Vasario 16-je, Birželio skausmingose dienose, nes "motinos rankose mūsų tautos ateitis..." Kalbant apie motiną poetiškai, švelnūs žodžiai liejasi srove.

Jau vien dėl tos moters reikšmės pabrėžimo tautos gyvenime, lietuvių moteris, ypač jaunosios motinos, auginančios šeimas išeivijos nedalioje ir sukurtyje, organizacijų narės, turėtu išgyti šią knygą, nes joje jos ras naujų minčių, patarimų, pasistiprinimo pareigose...

Autorė aktyviai dalyvauja lietuviškoj veikloj, yra patyrusi ir nepailsinti spaudos taktininkė, gerai pažįsta Amerikos lietuvių išeivių gyvenimą, įvairių organizacijų ir institucijų tikslus bei darbus, spauda ir straipsniuose tą visą par-kritikuoja, pagiria, pasi-džiugia, pasiūlo naujų kelių, idėjų Lietuvos vadavimo ir lietuviybės išlaikymo pastangose.

Ypač rūpinasi lietuviškojo jaunimo ateitimi -- lietuvių kalbos ir tautinės sąmonės išlaikymu jame.

Matosi ir nusivylimo ir pasididžiavimo jaunąja karta. Keletą ilgokų straipsnių autorė skiria ALT S-gos, savo ideologijos organizacijos ir spaudos (Dirvos) reikalams, bet apžvelgdama tų veiksmų darbą ir jų reikšmę bei įnašą išeivijos gyvenime.

(Nukelta į 6 psl.)

Sudie, melsvasis ežerėli... taria Gintaro vasarvietės vasarotojai, čia praleidę keletą nerūpestingų dienų, savaičių... Dr. B. Jablonskis, dr. Tunkūnas, Patlabos, Varnaičiai, Maciukevičiai, Šaraušai, Kazlauskai, Janušaičiai, V. Stankienė, B. Sekmakienė, Kaniaukos, Plančiūnas, Kuliešius, Stakėnas, V. Mašiotienė ir kit.

Prabėgus gražiajai vasarai

-- Ach, gražioji vasara, tu niekada nebesugrįši, tu niekada nebekartosi džiaugsmo, patirto mielių žmonių draugystėje. Nuskubėjai Michigano ežero krantais. Ir štai netrukus ir gražiam Gintare, Union Pier užges žiburiai. Ateis ramus rugsėjis.

Sportas ir...

(Atkelta iš 4 psl.)

Tą laiduoja kas smens laisvę ir vidinis nusistatymas -- pažiūrą į tuos aspektus. Socialiniai palinkimai ir realioji gyvenimo slinktis deda savo antspaudą kuri nūdieninių įvykių eigoje atstoriai rėžia žmogiskosios būties aplinką, asmenį pajungdama mechanizaciją sraigtu ir pelno rodikliu, nualina dvasinį ir fizinį pasireiškimo veiksmą, be laiko išsėmdama visas pajėgas.

Jeigu šiek tiek atydziau peržvelgtumėm mūsų laisvalaikio -- savaitgalių ir atostoginių laiką, matysime, kad jo išnaudojimu sveikatingumui ir tikram poilsui net 10% nerasime tinkamų. Nei kiek didesnis skaičius bus ir jaunuomenės stovyklų vasaros metu, kur bent pagrindiniai elementai fiz. lav.

Ir sporto būtų reikiamai parodomi ir praktikuojami. Kokį išaugimą jie iga, koks džiaugsmas juos patrauks varžybinių plotmėn, jei dėl mūsų nemokėjimo įvertinti fiz. lav. uždavinių, teišėtai kaltins tėvus ir visus vadovus? Iš realių lietuviško gyvenimo įvykių matome liūdnas fiz. lav. ir sporto pasėkas, kuriose atsispindi mūsų kai kurių intelektualų samprotavimai, kai pastarieji dalyvavo ŠALFAS šimtetiniame suvažiavime, kai buvo svarstybos "Fizinis auklėjimas ir sportas kaip auklėjimo programos dalis Bendruomenės švietimo ir ŠALFAS s-gos požiūriu".

Sportinė veikla neturi plano, kadro, patyrimo, nesugeba sekti esamos mokymo ir metodų, bent būtinų, pažangos; stokoja mūsų intelektualinių pajėgų nuovoko ir gilesnio įvertinimo. Klausimai kuriems pilnų ir aiškią plotmę privalo duoti sumani sporto v-bė ir mūsų vadovaujančių sambūrių (nepolitinų) bendras nuosprendis fiz. lav. brandinti.

JURGIS JANUŠAITIS

duo ir žavingoji žiema... -- ne vienas iš vasarotojų kartojo aną šeštadienį, kraudamas lagaminus į automobilius ir atsisveikindamas su gražiu ir mielu Union Pier kempeliu -- Gaintaro vasarviete.

Čia lietuviai Viktorija ir Algis Karaičiai koją įkėlė prieš vienuolika metų. Ir kiek daug vasarotojų čia poilsio ir kiek daug mielių žmonių čia susitiklo, susigvyveno, tarytum gimėmis tapo...

Ir ši vasara buvo maloni. Oras vidutiniškai palankus. Kartais kiek vėsiu, bet ir čia išėjus, kaimynai susimeta rąstų namelyje, gražioje vietoje, prie židinio pokalbiuose klaidžioja gyvenimo takais, tai lietais šėimos problemas, vaikų augimą, tai vėl kokių linksmų nuotykių nukrypimai...

Čia kelinti iš eilės metai vasaroja Varnaičiai, Maciukevičiai, Lietuvninkų šeimos. Tai jaunos poros su gražiu ir mielu prieaugliu. O kai sulaukėme svečių Kazlauskų, Pečiūrienės su dukromis, šis rąstų namelis tapo gražaus pabendravimo vieta.

Šio namelio galva galima skaityti. Gintaro karalijos kanceliarija praminta, Stasys Šaraušas, kuris su miela gyvenimo palydovu Maryte čia taip pat praleidžia jau kelintas atostogas. Šis vyras kupinas jaunatvės, šamo jaus, paslaugumo, energijos ir nuoširdumo, pasižymi pramogų organizavimu. Stasys Šaraušas kas daug giedros nuotaukos įneša į vasarotojų tarpą.

Gražią popietę sutinkame ir mielą spaudos vyrą Vladą Ramojų-Butėną. Jis su šeimynėle, po skubių Sun Times spaustuvėje darbų, valandėlei čia atkilo. Bet tikras nenuoramas tas Vladas. Jis nei minutės nenuolsta į nereikšmingus pokalbius. Pirmieji jo žodžiai -- kas gero mūsų lietuviškame pasau-

lyje, spaudoje, mūsų kultūriniam gyvenime. Daug kartų savo aštriai, išvalgia plunksna minėjo ir šio kempelio gyvenimą. O pokalbiuose tuoju nuskubame į gimtosios tėviškos laukus, į laisvės kovas; mąstydami skubame mūsų tautos kančių - partizanų, laisvės kovotojų keliais. Vladas Ramojus juk daug nemigo naktų praleido kaupdamas į knygas medžiagą apie mūsų tautos kančinius. Ir dabar mes su Bladu dalinomės lietuviškojo gyvenimo rūpesčiais, džiaugsmiais, stabtelėdami ir žvilgtelėdami į šių dienų žmonių erzlumą, neapykantą vienas kitam...

Visada malonu sutikti senosios kartos lietuvių Michaliną ir Vincą Petrošius. Jie baltoje pilaitėje jau eilę metų poilsiauja, vis nuoširdžiai jungdamiesi į visų vasarotojų nuotaukas. O ketvirtadienio vakarą Vanda Stankienė, Birutė ir Kazys Sekmakai, St. ir M. Šaraušai, A. Maciukevičienė, G. Varnaitienė, St. Patlaba, Gintaro savininkai A. V. Karaičiai ir kiti jų artimieji netikėtai užklumpa Petrošius ir verandose, jiems nepastebėjus, ima giedoti ilgiausių metų. Jie buvo nustebinti svečių išdaiga. O proga graži. Petrošiai kaip tik tą dieną šventė savo vedybinio gyvenimo 22 sukaktį. Ir vaizs ir dainos iki gaidystų... Petrošiais moka daug gražių lietuviškų dainų dar išmokytų iš savo močiutės. Puikūs patriotai ir didžiuliai savo lietuviškai kilmės amerikiečių tarpe.

Penktadienio vakaras atselino tylus ir ramus. Saulutė liūdnokai veidu nusirito už ežero horizonto, žadėdama ryt vėjuotą dieną.

Į rąstų pilaitę vėl vakaro prieblandoje rinkosi vasarotojai. Rinkosi atsisveikinti vieni kitų, nes rytojaus dieną apleidžiame šį mielą kempelį. Ir čia Stasys Šaraušas, Gintaro karalijos koncleris, parodo iš

KAD JI BŪTŲ GYVA...

(Atkelta iš 5 psl.)

me, autorė nuoplenus iškelia saikiai, nepamiršdama, gražiu žodžiu minėdama, ir kitų organizacijų, PLB, BALF'o, Katalikių Moterų, Pabalitjo Moterų Tarybos, žurnalo Moteris ir t.t. veiklą, nes Em. Čekienė pirmoj vietoj rūpi Lietuvai.

Visų partijų, organizacijų, institucijų, spaudos kiekvieno lietuviio darbas -- didesnis ar mažesnis -- turi būti skirtas Lietuvos laisvei ir tautos tęstinumui. Tai ir yra, kaip pats knygos pavadinimas pasako, veidamoji knygos mintis ir

radingumo, vaišingumo, dainų pravedime. Tariau ačiū šeiminkams V.A. Karaičiams už pastogę, tariau vieni kitiems iki pasimatymo. Bet vakaronė nesibaigia. Dainų pynė ilgėja ir ilgėja. Čia solistė Vanda Stankienė, balsingoji Birutė Sekmakienė, išdaigų sumanytoja Gražina Varnaitienė ir daugelis kitų veda dainas, joms pritaria altai ir sopranai, neatsilieka tenorai ir bosai. O Lietuvių Operos stiprioji pajėga Bronius Maciukevičius nustelbia visus savo gražių balsu. Ir vėl staigmena. Savo tarpe turime entuziastą golfinką, Antaną Kašubą, su savo gyvenimo palydovu. Jam sukančia kapa metų. Pasveikiname šį vyrą sulaukus gražaus amžiaus, iškeliamė jo nuopelnus šeimai, lietuviškiems užmojams ir golfui ir vėl iš visų širdžių gražiuosius linkėjimus palydime ilgiausių metų aidais.

St. Patlaba prisimena ir šios karalijos vyrus Stasį Šaraušką ir laužavedį ir kitus, įnešiusius į vasarvietės vasarotojų tarpą džiaugsmo ir giedrių nuotauką. O V. Kuliešius net patriotine poema bando visus nuteikti rimčiai.

Ach, skubančių dienų slinktyje sutinki tiek daug mielių žmonių, kad net pokalbiams imi stototi laiko. Bet miela vasara pasidalinti su visais visuomeniniais klausimais. Štai Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidento pirm. Vyta. Kamantas, kun. Kidykas ir kun. Tadas Degutis stabtelėja, skubėdami iš Dainavos, valandėlei poilsui. Ir su šiuo vyru paskubomis apžvelgiame, tvirtėjančią, gerai dirbančią ir visose srityse besiveržiančią Lietuvių Bendruomenę, jos darbininkus, OLB greitoje jau sutinkame tokių energingų jaunosios kartos vyrų ir moterų, kurių rankose bendruomenės reikalai išliks ilgam gyvi.

O trečiądieniais, tai kunigams skirta diena. Čia sutinkame mielą kun. dr. Igną Urboną. Iš Gėrės klebonas, kaip jis juokaudamas save pristato. Tai maloni asmenybė, nuoseklus galvojiimo vyras visuose gyvenimo

(Nukelta į 7 psl.)

tikslas. Be to šie straipsniai, norint plačiau pažinti mūsų gyvenimą, yra aktualūs, įdomūs -- informaciniai.

Daug kartų teko girdėti nusiskundimų, net ir iš suaugusiųjų, gan aktyvių, nuoširdžių darbininkų lietuviškame darbe, kad lietuviškosios problemos mūsų spaudoje (knygose, žurnaluose, net laikraščiuose) yra sprendžiamos per daug filosofiniais, intelektualiniais išvedžiojimais, terminologija. Eiliniam skaitytojui jos darosi varginančios, nesuprantamos... Ne gyvenimas, bet filosofija.

Em. Čekienės knyga gyvenimiška ir aiški, nes autoriui gerai pažįstami visi išeivijos vargai, klystkeliai, pasisekimai. Autorė supranta kiekvieną lietuvi, jo mintis. Ji sutinka jį ne vien intelektualų simpoziume, bet gatvėje, fabrike, raštinėje, randa jį kasantį savo daržą, su juo pasikalbėjusi -- nužlunga ar nusiivilia.

Šią Em. Čekienės knygą gali skaityti ir supras ti kiekvienas, net ir jaunas bent pramokęs skaityti.

Nors knyga atrodo sto roka -- perskaitoma greitai. Sakiniai neišestiti, žodžiai girdimi kasdieną. Palikti platūs laukai, eilutės nesuspaustos, kiekvienas straipsnis prasideda naujame puslapyje, baigiasi kuklia lietuviško motyvo P. Jurkaus kompozicija. Su daro grožinės literatūros veikalo vaizdą.

Kadangi knyga yra atskirų straipsnių rinkinys, nebūtina ją perskaityti iš karto nuo pirmo iki paskutinio puslapio, kaip romaną ar apysaką. Radus laisvą laiką, galima pasirinkti straipsnį atitinkantį nuotauką ar norint pasvarstyti, pagilinti kokią kylančią klausimą.

Lyg ir norisi siūlyti taip skaityti.

Kai perskaičiau per kelius vakarus, lyg pagailo... Nereikia geros atminties, kad neprisiminti, kas ką tik perskaityta: kartojasi mintis, citatos, eilutės, net puslapiai...

Gal tas sunkiau paste bima periodinėje spaudoje. Straipsniai buvo rašyti maždaug 13 metų bėgyje, pav.: vienas motinos dienos proga buvo atspausdintas 1956 m. Dirvoje, vėliau panašus 1961 m. Motery, dar vėliau kitur ir tt.

Ne daug kas prisimins kažkada skaitytas citatas, sakinius... Galų gale, kas skaito Dirvą, gal neskaito Moters (ir panašiai).

Kai straipsniai liko su rinkti ir sutalpinti į vieną knygą ir net sugrupuoti į skyrius tas pasikarto jimas tik nuvertina minties svarumą bei aktualumą.

(Pav. 81 puslapis net iki 1 1/2 puslapio kartojasi 217-8 puslapiuose. 1 -- Motery, kitas straipsnis Dirvoje).

Pastebima ir minties prieštaraivimas. Pav. viename straipsnyje (Motery) autorė įrodinėja,

kad jaunimui reikalingas politinis auklėjimas (73 p) ir nuomonei paremti cituoja Vysk. Brizgio žodžius: "Raginti jaunimą nesidomėti politika, jos bijoti, nuo jos šalintis yra tas pats, ką jį raginti nesidomėti savo politinėmis teisėmis ir pareigomis, nesidomėti visos žmonijos problemomis. Ši tendencija yra atmetina beilgų diskusijų".

O 209 p. rašo: ... tačiau visai nereikėtų kreipti dėmesį į politinį jaunimo paruošimą. Pasaulinių pedagogų tvirtinimu, jaunimas politiškai gana vėlavai subręsta... "Užtektų įdiegti vien lietuviškas ir laisvės idėjas..."

Autorė galėjo nurodyti skirtingų asmenų skirtingą šiuo klausimu pažiūrą, palikti skaitytojui apsispręsti ar patipasirinkti vienokią ar kitokią nuomonę, jai pritariti, duoti argumentus, bet du priešingi teigimai -- netinka.

Patikrinus kur ir kada straipsniai buvo atspausdinti -- darosi aišku: 209 puslapyje straipsnis buvo atspausdintas Laisvojo Lietuvoje, o 73 puslapyje -- 1966 m. Motery.

Vienuolikos metų tarpe autorė galėjo giliau išsiaiškinti klausimą pažvelgti į pakeisti nuomonę... Ar būtų buvę neverta, kad autorė būtų pašventusi dar daugiau laiko ir mintis apibendrinusi, pasikartojimus išlyginusi. Neaišku, dėl ko leidėjai nekreipė į tai dėmesio.

Gal kils kartais abejonė ar visada priimtinas autorės vienokio ar kitokio klausimo svarstymas? Kiekvienas perskaitęs knygą, susidarysime savo nuomonę: prisiminsite, atmesite ar ieškosite "aukso vidurio".

Kai kam, gal ypač vyrams, gali susidaryti išpuolis, jog per daug jautrių, gaudinančių žodžių. Per daug "Sauksmo".

Tautines problemas, nors jos ir gyvybinės ir skaudžios, galima spręsti šaltu protu, kaip skaitome mūsų filosofų, poetikų veikaluose. Bet autorė tautos nedaliai per gyvena širdimi ligi jos pačių gelmių: "... apie tai turime kalbėti, rašyti, gyvą pavyzdį rodyti..." reikia šaukti, nors kartais atrodytų jog balsas tyruose šaukiančio". Šaukti taip, kad visi išgirstų, nes kiekvieno lietuviu tikslas yra kovoti už Lietuvos laisvę, tautos tęstinumą, formuoti jaunąjį patriotą lietuvi -- rašo ji puslapis po puslapio...

Ji negali tylėti ir partizanų žodžiais klausia visus: "Kaip gali tylėti kada žemė šaukia / Akmenys vaitoja tėviškos miške / Kaip gali šypotis užsidėjęs kaukę / Kada brolių rankos tiesias į tave. (Laisvės kovų dainos).

Tie jautrūs, pilni melės ir skausmo žodžiai, kaip leidėjai knygos applanke rašo: "... ateina pas skaitytojus, kad juos sustiprintų ir padrasintų mūsų kovoje už Lietuvos laisvę..."

(Šio str. autorė yra buv. lietuvių literatūros mokytoja Šiaulių gimnazijoje).

Duetas prie laužo Gintaro vasarvietėje. Paulius ir Vilius Ramūnai savo gražiais balseliais žavi suaugusius ir mažuosius laužo dalyvius. Su jais pokalbį veda laužavedys Dirvos bendradarbis Jurgis Janušaitis.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **ALDONA** ir **ROMAS ZORSKAI** susilaukė pirmagimio sūnaus, kuris bus pakrikštytas Vyto Mykolo vardu.

• **VYSK. M. VALANČIAUS** lituanistinė mokykla mokslo metus pradeda šeštadienį, rugsė-

PRABĖGUS VASARAI...

(Atkelta iš 6 psl.)

reikaluose, pokalbiuose su juo keliaujame po Europą, iš kurios jis tik sugrįžęs.

Ir dr. kun. F. Gureckas minutėlei stabteli. Čia kelis metus buvo jo parapija. Jis atnašavo Gintaro vasarvietėje šv. Mišias sekmadieniais. Tik šiais metais, sumegalavęs, atsisakė "klebonavimo" ir šias pareigas perėmė tėvai jezuitai, tikrai paslaugūs ir modernūs kunigai. Visada daugybė vasarotojų susirenka į pamaldas ir mielai klausosi tėvo J. Kubiliaus SJ, kun. J. Vaišnio, SJ, kun. A. Kezlo SJ ir kitų pamokančio, nuosirdaus žodžio. O pamaldų metu skamba Pulkim ant kelių, Ap-saugok Aukš. tą mylimą šalį... Marija, Marija... Ir giesmės aidai, lyg išbląškytos tautos vaikų šauksmas, skuba į tolius, tėvynės link, ežero platybėmis. Čia visada sutinkame balsin-gąjį kun. J. Kuzinską, Marquet-te Parko lietuvių parapijos vi-karą. Jis mielai jungiasi į va-karones, moka daug gražių dai-nų ir geros nuotaikos vyras, nuolatinis ponų Petrošių sve-čias.

Gintaro vasarvietės savini-nkai neatleidūs ir kieti. Teniso aikštelėje visada sutiksi dr. Tun-kūną, savininką A. Karaitį, K. Žalneraitį, Stakeną ir kit. Ko-vą veda iki nualpimo, bet vis vildamiesi, kad tik per sportą surandama kelius į sveikatą. Niekada neužmirš vasaroto-jai ir tradicinių laužų penkta-dienio vakarus, kur susirenka Union Pier vasarotojai. Progra-moje pasiūlyta "Ešerio Uode-ga", brūkštelėdama per vasaro-tojų ydas ir nuotaikas. Mūsų ma-žieji dainuoja, deklamuoja, žo-džiui čia išskyla nauji talentai. Ir visi labai patenkinti. O sutar-tinė sudrumsčia ir vakaro tylą, laužui liepsnojanč.

Šiais metais ypač buvo mie-la sutikti Veroniką Mašiotienę, pedagogo Mašiotą, prieš kelis metus mirusio, žmoną. Ji pasi-žymi sąmojom, nesišsemiama energija, visada giedria nuota-i-ka ir maloni pokalbininkė. O va-karas sėda prie "maušelio" ir pikty tūzu ne vienam suduoda į akį, ir kasą papildydama laimė-jimu.

Niekada nepamiršime ir Oma-hos Nebr. gyventojų inž. Bukš-nio ir simpatingos jo gyvenimo palydovės, Jau kelinti metai čia praleidžia savas atostogas, nuo širdžiai besidalindami savojo gyvenimo dalimi ir su kitų lie-tuviškųjų kolonijų gyventojais.

Skubėjo ir paskutinioji atos-togų diena. Per kiemą valtinėš-damas skubėjo dr. B. Jablons-kis, išvykstančiųjų gretas rikiavosi ir kiti vasarotojai. O į ištuštėjusias vilaites skubė-jo nauji gyventojai. Mūsų vietą okupavo Dr. Petro Žiobos gausi šeima ir giminė. Ir Dr. Sirdio skaitlingoji šeima rinkosi poilsui. O ši šeima yra tikras va-sarvietės pasididžiavimas. Dr. Sidrys kas met vargstantiems per Balį atseikėja didelę duok-lę. Tai artimo meilės darbų nuo širdus vykdytojas.

Namo broliukai, namo sesu-tės... per kiemą skubėdamas užtraukia dr. Tunkūnas. Kažkur atsiliopė jam pritariąs balsas...

Namo darbo dirbti... vieno vyro žmona užtraukė savo kiek pašėdyti mėgstančiam, vy-rui...

Namo darbo dirbti... Atseit pradėdame naują gyvenimo die-ną kasdieninių rūpesčių lydi-mą... Iki sekančios vasaros.

jo 11 d. 9:15 val. ryto. Veiks vaikų darželis ir visi skyriai. Taip pat planuojama sudaryti at-skirą grupę visai nemo-kantiems lietuvių kalbos vaikams. Toje grupėje bus specialiai mokoma kalbos, kad vėliau vaikai galėtų įsijungti į norma-lius skyrius. Pamokos vyks šv. Jurgio parapi-jos mokyklos patalpose.

SVEČIAI IŠ FLORIDOS

Dr. Jonas T. Vitkus su ponia, iš Pompano Beach, Floridos, rugp. 20 d. atskri-do pasimatyti su savo bičiuliais ir buvo apsisotję pas giminaitį Kostą Gasparaitį.

Iš čia, automobiliu buvo nuvažiavę į Amsterdam, N. Y., aplankyti žmonos gimines. Grįžę, išskrido atgal į Floridą. Clevelande praleido apie dvi savaites laiko.

Dr. Vitkus buvo pats pir-mutinis ir labai reikalingas lietuvis gydytojas Clevelan-do lietuvių kolonijoje. Bai-gęs mokslą Chicagoje, 1920 metais atvyko į Clevelandą, čia atliko ligozinę reika-lingą praktiką; kiek laikas leido darbavosi organizaci-jose. Laikui bėgant įsteigė ir vadovavo Polyclinic Ligo-ninei, taipgi eilę metų pir-mininkavo Lithuanian Sav-ings and Loan (dabar Su-perior Savings) įstaigai.

Į Floridą išsikėlė gyventi 1957 metais. (ks)

• **Ignas Muliolis** su ponia išvyko 6 mėnesiams į Ro-mą, Italijon, pas dukrą Da-ną, kuri ten gyvena gražiai įsikūrusi.

• **Henrikas Stasas** su dukra šiuo metu keliaujas po Europą, Vienoje buvo su-tikęs atostogaujantį Dirvos tarnautoją V. Kizlaitį.

Per Jugoslaviją p. Stasas išvyko į Graikiją, iš kur siunčia Dirvos skaityto-jams atostoginius linkėji-mus.

PAREMKIME VYTENŲ STATYBĄ

Sklandžiai besivystančiai saleziečių veiklai plintant, geidžiama surengti viešą "grybų gegužinę" rugsėjo 19 d. nuo 1 val. p. p. gražioje ir erdvioje JAVS LB Ohio apygardos pirmininko K. Žiedonio ir jo ponios so-dyboje, 2938 Rockefeller Rd., Willoughby Hills. Vie-ta tikrai maloni: miškas, takeliai, gėlės ir t.t.

Nepailstantis amžinas ke-liautojas kunigas Petras M. Urbaitis, SDB, kaip Ro-mos centro atstovas, be-rinkdamas aukas Vytenams (Frascati, šalia Romos), aplankęs daugelį Europos valstybių, JAV, Kanadą ir P. Ameriką, žada atvykti gegužinėn.

Mūsų tautiečių prielan-kumui sužadinti ir gegužinėje sėkmingai didesnių tikslų pasiekti sudarytas specialus komitetas iš pir-mininko P. Balčiūno ir na-rių: Iešmantienės, Kaspara-vičienės, Laniausko, Mainie-lienės, Peckaus, Puškoriū-tės, Rumbutienės, Titienės, Urbonavičienės ir Zigman-to.

Numatoma įdomi progra-mėlė, laimėjimai, šokiai ir kt. Labai laukiamas jauni-mas, kuriam per 18 metų jau daug gera saleziečių pa-daryta tiek religiniu, tiek tautiniu požiūriu.

Stambesnieji aukotojai bus įamžinti bendrabutyje paminclinėmis lentelėmis arba paskirų kambarių įvardijimais.

Vytautas Braziulis

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į **Z. Obe-lenį** tel. 531-2211.

Solistė Vanda Stankienė

• **Grandinėlei** reikia mė-gėjų, kurie turi ryžtą, su-gebėjimą ir 100-tą procenti-nį norą šokti, groti, daly-vauti lietuviško šokio pro-gramoje, kurie, neieškoda-mi draugų-ų artumos, ne-laukdami tėvų raginimo, patys randa laisvalaikio ke-lią naujoms pažintims, nau-jiems pergyvenimams, re-petuojami ir scenoje atlik-dami mūsų lietuvišką šokį.

Naujų šokėjų (13 metų ir vyresnių) tikrinimas bus vykdomas trečiadieniais, rugsėjo 1 ir 8 d.d., 7 val. va-kare ir sekmadienį, rugsė-jo 12 d., 12:15 val. po pie-tų. Muzikantų tikrinimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 12 d., 1:15 val. po pietų. Šokėjai ateina su sporti-niais bateliais, muzikantai su savo instrumentais ir gaidomis į YMCA/YWCA patalpas, kampas EUCLID Ave. ir LEE Rd.

Susidarius tinkamam skaičiui berniukų ir mer-gaičių, jaunesnių kaip 13 metų, sekmadieniais nuo 12:15 iki 1:15 val. po pietų veiks jaunųjų šokėjų klasė.

Pirmoji Grandinės re-peticija įvyksta trečiadienį, rugsėjo 1 d., 7 val. vakare, YMCA/YWCA patalpose. Repeticijos metu bus pa-skelbtas naujo sezono gru-pės koncertų ir darbo pla-nas.

L. Sagys

ISNUOMOJAMAS KAM-BARYS vakarinėje Clevelando dalyje. Dėl sąlygų prašom skambinti telefonu 941-7758.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 361-1763

936 East 185th Street 531-7770

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVOS RUDENS BALIUS

1971 m. rugsėjo 25

Šv. Jurgio parapijos salėje BUS POLICIJOS APSAUGA

PROGRAMOJE:

SOLISTĖ VANDA STANKIENĖ IR NEO-LITHUANIA ORKESTRAS

BILJETAS ASMENIUI 9 DOLERIAI. BUS DUO-DAMA KARŠTA VAKARIENĖ, KAVA, PYRA-GAIČIAI IR GĖRIMAI. VIETAS PRIE STALŲ PRAŠOME IŠ ANKSTO REZERVUOTIS PAS K. KARALĮ - TEL. 462-2419, ARBA DIRVOJE TEL. 431-6344.

• **Arenoje** šį ketvirtadie-nį, rugsėjo 2 d., 8 v. v., mil-žinas Bobo Brazil iš Benton Harbor rungsis su Waldo von Erich. Be to, bus ir ki-tų imtininkų rungtynės. Bi-lietai nuo 4 iki 2 dol. gau-nami Arenoje, 3717 Euclid Ave.

NAMAI PARDUODAMI

Dviejų butų 67 St. South prie St. Clair. Pečius. 5 kambariai viršuje ir 6 apa-čioje. Skambinti 391-5569. (63-65)

Skaitykite ir platinkite DIRVĄ

• **Lituanus**, Nr. 2, vol. 17, 1971. Šiame numeryje visa eilė svarbių bei įdomių straipsnių: V. Vaitiekūno apie masinių deportacijų 30 m. sukaktį (su sovietų do-kumentų fotokopijomis), A. Musteikio "Lietuviškieji he-rojai" — U. Sinclair "The Jungle", Juozo Titinio (ne-seniai žuvusio auto nelai-mėje) "Similes in Lithua-nian folk proverbs", apie Lietuvą liečiančią medžiagą Rusijos I ir II Dumoje ir kt. Meną atstovauja Giedrė žumbakytė — paskelbta visa eilė jos kūrinių foto reprodukcijų. Žurnalo adr.: Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, USA.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKSTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paįrastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiš-kinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE At Superior — (Near Rapid) Telephone 681-8100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Antano Seniko mirties metinių paminėjimui už jo vėlę bus atlaikytos gedulinės šv. Mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 259 N. 5 St., Brooklyne, rugsėjo 11 dieną, 10 val. ryto.

Po mišių bus šventinamas paminklas Holly Rood kapinėse, Westbury, L. I. šv. Mišias atnašaus ir paminklą šventins BALFo reikalų vedėjas kun. P. Geiščiūnas.

Draugai ir pažįstami maloniai kviečiami pamaldose dalyvauti.

• Vlikas prašo JAV, Kanados ir kitų kraštų spaudoje paskelbtus straipsnius ar laiškus (jų iškarpas, fotokopijas ir pan.) apie S. Kudirką, be to, ir šiaip apie Lietuvą, jos laisvės kovą, padėtį, siūstis adresu: Vlikas, 29 W. 57th St., New York, N. Y. 10019. (ELTA)

• Sol. Lilija šukytė rugsėjo mėn. dainuos Berlyno operos spektakliuose, ir televizijoje, o spalio mėn. Muenchene. Gruodžio mėn. grįžta į New Yorką, Metropolitan operon.

• Vida čyvaitė, nuo š. m. liepos mėn. 15 d. paskirta atstovauti ŠALFAS Sąjungą šiaurės Amerikos Pabaltiečių Sporto Federacijoje. Nuo tos pat datos ji užima ir š. A. Pabaltiečių Sporto Federacijos egzekutyvinio komiteto sekretorės pareigas. Jos adresas: Miss Vida Cyvas, 18301 La Salle Rd., Cleveland, Ohio 44119, U.S.A. Telefonas: (216) 486-3228.

• Lietuvos Vyčių suvažiavime Kennebunkpore, Me., rugpiūčio 26-29 d., Robertui Briezei buvo įteiktas "Lietuvos draugų" medalis, už atidengimą Simo Kudirkos tragedijos.

• Dirvos novelės konkursui gautos dar šios novelės: A. Tošis — "Meilė", Erškėtis — "Rožės ant kalno", Degučio sūnus — "Laisvės šalis", Vaidila iš Sodų — "Ant marių krašto".

• Amerikos Lietuvių Tarybos konferencija-suvažiavimas įvyks, 1971 m. lapkričio mėn. 13-14 dienomis, Chicagoje.

• Vytautas Dubauskas, Justinos ir Alekso Dubauskų sūnus, baigė Arizonos valstybinį universitetą, gaudamas bakalaurą laipsnį iš istorijos. Jis toliau sieks master laipsnio Bostone.

Dubauskai, priklausau SLA 308 kuopai. A. Andriulionis, SLA 308 kuopos pirmininkas linki Vytautui Dubauskui geros sėkmės mokslo srityje ir SLA organizacijoje dirbti narių gerovei.

• LVS "Ramovė" New Yorko skyriaus valdyba ruošia dr. Kosto R. Jurgėlo knygos "Lietuvos sukilimas 1862-1864 metais" pristatymą, rugsėjo 19 dieną (sekmadienį), 4 val. popiet, Kultūros židinyje, 391 Highland Park, Brooklyn, N. Y.

Ten pat rengiama senovės Lietuvos žemėlapių ir litografijų paroda. Į šį retingą pobūdžio rengimą kviečiama atsilankyti visa lietuviška visuomenė.

• Aidučių ansamblio koncertas "Svajonės" įvyks rugsėjo 18 d., 8 v. v. Chicagoje, Jaunimo Centre. Ansambliui vadovauja muz. Alice Stephens. Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti. Po koncerto bus vaišės.

DETROIT

• Prel. Juozas Končius, buv. Balso pirm., dėl ligos negalėjo atvykti į ruošiamą su juo atsisveikinimą ir pagerbimą Onos ir Česio šadeikų sodyboje rugpiūčio 22 d. Tačiau Balso 76 skyriaus iškyla įvyko, sutraukdama apie 80 asmenų. Onos ir Česio šadeikų sodyba yra labai gražioje vietoje ir Balso skyriaus nariai dėkingi šadeikams už leidimą surengti pas juos išvyką. Česys šadeika yra ilgametis Balso 76 skyriaus finansų sekretorius, o jo žmona Ona vadovauja jų laikomai maisto krautuvei "Parama".

• Anicieta ir Jurgis Mažeika, Chicago "Paramos" krautuvės savininkai, vykdamie atostogų į Kanadą, buvo sustoję Detroito ir aplankė savo gimines Joaną ir Joną Švobus.

• "Gelbėjimo Brazilskus" ženklukai jau paruošti ir platinami prie lietuvių parapijų. Ženkliukų kaina nenustatyta. Už juos priimama auka. Ženkliukus išleido Vliko seimui ruošti komitetas, Detroito.

• Advokatas Rimas Suškauskas persikėlė į naujus namus: 4692 Alton Dr., Troy, Mich. 48280. Telef. 689-7860.

• Dr. Birutė Girniuvienė Balso išvažiavime rugpiūčio 22 d. įsigijo ženkluką "Gelbėjimo Brazilskus" paaukodama \$20.00.

• Janė Narūnė-Pakštienė rugpiūčio 19 ir 20 d. lankėsi Detroito ir šaulėms paliko daug dovanų laimėjimams.

• Detroito šauliai ruošiasi vykti į Karin. Juozapavi-

JUNGTINIS LIETUVOS REIKALŲ KOMITETAS

Š.m. rugpiūčio 15 d. Elizabeth, N. J., įvyko New Jersey Lietuvių Tarybos ir LB NJ apygardos valdybos narių susirinkimas šių organizacijų veiklai, susijusiai su Lietuvos laisvinimo darbais, aptarti.

Susirinkusieji išklause abiejų valdybų pirmininkų pranešimus apie iki šiol jų vadovaujamų organizacijų atliktus darbus ir, visiems susirinkimo dalyviams pasiskaidus, kad našesniai, vieningesniai ir labiau suderintam darbui kovoje už Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą ir

čia šaulių kuopos Clevelande vėliavos šventinimą spalio 17 d.

• Šaulių šaudymo sporto varžybos ir kitas sportas įvyks rugsėjo 4-6 d. Dainavoje. Ten pat įvyks ir rugsėjo 5 d. ir LŠST centro valdybos posėdis.

• Stasio Butkaus kuopos šauliai Silvija ir Viktorija Leonaviūčytės ir Antanas Šiurkus Romuvos skautų stovykloje rugpiūčio mėn. per šaudymo sporto rungtynes laimėjo 1-as vietas, o skautai-skautės pereinamąją taurę, kuri bus įteikta Dainavoje.

• Juozas Grybauskas iš Hot Spring, Ark. dovanojo LŠST pirmininkui klotinių linų ir natūralios vilnos tautinę juostą ir auksinį ženklą, kurie bus pereinama dovana šaulių Sąjungos pirmininkams keičiantis.

• Vincas Rastenis, Stasio Butkaus kuopos šaulys, įsigijo gražią nuosavybę kalne tarp aukštų pušų ir ažuolų Hot Springs, Ark. ir greitai laiku su žmona apsisie Detroitą ir persikels ten gyventi.

• A. A. Stasė Pranienė prieš mirtį šaulėms moteriškos vėliavos įsigijimui pasiskyrė \$200.00. Vėliava jau siūvama ir turės Emilijos Putvienės, Sibiro kankinės vardą.

A. Grinius

HAMILTON

• Tautos Fondo Hamiltono sk. valdyba rugsėjo mėn. 18 d. Jaunimo Centre rengia Tautos šventės minėjimą. Meninę programos dalį išpildys Hamiltono mergaičių choras Aidas. Po programos bus smagūs šokiai, turtingas bufetas ir loterija. Hamiltono ir apylinkių lietuviai prašomi gausiai dalyvauti šiame pirmame rudens rengime ir tuo pačiu, paremti laisvės kovą. Valdyba jau pasiuntė centrai 600 dol., nors vykdoma rinkliava, aplankant hamiltoniečius namuose, dar neužbaigta. Turimom žiniom, iki šiol, hamiltoniečiai paaukojo jau virš 1000 dol.

• B. B. Milašiai grįžo iš viešnagės Europoje.

• Mirė Povilas Stukas. Velionis buvo rastas tik po penkių dienų savo kambaryje, kurį nuomavo pas sveitintuosius. Į Kanadą atvyko 1927 m.

• Ramutė Telyčėnaitė baigė McMaster U-tą ir prie Toronto u-to College of Education. Nuo rudens ji pradeda dėstyti Wellando katalikų gimnazijoje geografiją ir meną. Naujoji mokytoja yra duktė vilniečių Juliaus ir Genovaitės Telyčėnų ir vaikaitė švenčionių krašto knygnešio a. a. Aleksandro Telyčėno-Lazinskos. (kb)

už kitus lietuvių tautinę gyvybę liečiančius klausimus, yra iškilęs reikalas sudaryti iš šių dviejų vadovaujančių NJ lietuvių organizacijų vieną bendrą ir pastovų organą, kuris rūpintųsi:

a) megzti ir palaikyti ryšius su amerikiečių informacijos šaltiniais (spauda, radijas, televizija), juos sekant, informuojant, atitaisant klaidingas žinias ir rašant spaudai laiškus;

b) palaikyti ir plėsti ryšius su NJ valstijų atstovaujančiais JAV Senato ir Kongreso nariais, valstijos gubernatoriumi, miestų burmistrais ir kitais įtakingais asmenimis, prašant jų paramos Lietuvos bylai;

c) atsiradus svarbiam

reikalui, organizuoti parašų rinkimą, masinių laiškų ir telegramų siuntimą, demonstracijas ir pan.;

d) atlikti kitus Lietuvos vardą ir lietuvių tautinę kultūrą garsinančius darbus.

Šio organo vardas -- Jungtinis Lietuvos Reikalų Komitetas.

Komiteto branduolį sudaro šie nariai: NJ LT atstovai -- Valentinas Melinis, Pranas Puronas ir Albinas S. Trečiokas ir LB NJ apygardos atstovai -- Kazys Jankūnas, Antanas Počius ir Julius Veblaitis.

Didesniam darbo našumui pasiekti Komitetas gali būti papildytas kvietimo būdu.

K. Jankūnas

DOVANOS ARTIMIESIEMS

PIGIAU... GERIAU... GREIČIAU...

Nežiūrint tai, kad prekių kainos nuolat visur kyla, mūsų kainos iki galo šių metų pasilieka tos pačios.

Išnaudokite progą pasisąsdami, jau dabar, dovanų siuntinuką savo artimiesiems į Lietuvą.

SIUNTINYS 1971 (3).

3¼ jardo puikios vilnonės angliškos eilutėi medžiagos, 3 jardi vilnonės angliškos apsiaustui medžiagos, 1½ jardo crimplene medžiagos suknelei, vyriškas arba moteriškas nertinis, vyriškos arba moteriškos nailono arba vilnonės kojines, vilnonė gelėta arba su ornamentais skarelė, 20 geriausių angliškų cigarečių, 1 dėžė šokolado.

Siuntinio kaina įskaitant muitą ir visas persiuntimo išlaidas yra \$100.00.

SIUNTINYS 1971 (4).

Itališkas nailoninis vyriškas arba moteriškas lietaus, vilnonė angliška eilutė medžiaga, vilnonė medžiaga suknelei, medžiaga sijonui, 1 vyriški išeginiai nailono marškiniai, 1 bliuskutė, šilkinė gelėta skarelė, 1 kaklaraištis, 1 dėžė šokolado.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis \$90.00.

Taip pat, galime pridėti prie šių arba kitų siuntinių be jokių papildomų persiuntimų išlaidų, daiktus kuriuos klientas pageidauja.

Šie yra labai vertingi ir reikalingi dalykai: Nailoninio kailio viršus apsiaustui \$3.00, vilnonės gelėtos skarelės \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai už \$12.00, arba \$18.00, nailono marškiniai \$9.00, nailono lietauspalčiai \$11.00, crimplene medžiaga suknelei \$9.00, ilgi vilnoniai šaliai \$10.00, komplektas moteriškų nailono apatinių \$7.00, komplektas vyriškų šiltų apatinių \$12.00 ir kita.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.
Tel. 01 739 8734.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

A + A ANT. VALINSKIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukterį

STASĘ KEŽENIENĘ

ir jos vyrą nuoširdžiai užjaučiame

White Motor Office
Management Bendrabarbiai